

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI 2003/55/EY,

annettu 26 päivänä kesäkuuta 2003,

maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 98/30/EY kumoamisesta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 47 artiklan 2 kohdan, 55 artiklan ja 95 artiklan,

ottavat huomioon komission ehdotukset ⁽¹⁾,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽²⁾,

kuultuaan alueiden komiteaa,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä ⁽³⁾,

sekä katsovat seuraavaa

- (1) Maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 22 päivänä kesäkuuta 1998 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/30/EY ⁽⁴⁾ on edistänyt merkittäväällä tavalla kaasun sisämarkkinoiden luomista.
- (2) Kyseisen direktiivin täytäntöönpanosta saadut kokemukset osoittavat ne merkittävät hyödyt, joita kaasun sisämarkkinat saattavat tuottaa tehokkuuden parantumisena, hintojen laskuna, palvelun tason parantumisena sekä kilpailukyyn parantumisena. Merkittäviä puutteita esiintyy kuitenkin edelleen, ja näiden markkinoiden toimintaa on mahdollista parantaa huomattavasti; erityisesti tarvitaan konkreettisia säännöksiä tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi ja määräävää markkina-asemaa ja markkinoiden valtaukseen tähtäävää toimintaa koskevien riskien vähentämiseksi varmistamalla syrjimättömät siirto- ja jakelutariffit siten, että verkkoon pääsy perustuu tariffeihin, jotka on julkaistu ennen niiden voimaantuloa, sekä varmistamalla, että pienten ja heikossa asemassa olevien asiakkaiden oikeuksia suojellaan.

⁽¹⁾ EYVL C 240 E, 28.8.2001, s. 60 ja EYVL C 227 E, 24.9.2002, s. 393.

⁽²⁾ EYVL C 36, 8.2.2002, s. 10.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin lausunto, annettu 13. maaliskuuta 2002 (EUVL C 47 E, 27.2.2003, s. 367), neuvoston yhteinen kanta, vahvistettu 3. helmikuuta 2003 (EUVL C 50 E, 4.3.2003, s. 36) ja Euroopan parlamentin päätös, tehty 4. kesäkuuta 2003 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽⁴⁾ EYVL L 204, 21.7.1998, s. 1.

- (3) Lissabonissa 23 ja 24 päivänä maaliskuuta 2000 kokoontunut Eurooppa-neuvosto pyysi suorittamaan pikaisia toimia sähkö- ja kaasualojen sisämarkkinoiden toteuttamiseksi ja näiden alojen vapauttamisen nopeuttamiseksi, jotta niillä saavutetaan täysin toimintakykyiset sisämarkkinat. Energiamarkkinoiden vapauttamisen tilannetta koskevasta toisesta kertomuksesta 6 päivänä heinäkuuta 2000 antamassaan päätöslauselmassa Euroopan parlamentti vaati komissiota sopimaan yksityiskohtaisesta aikataulusta, jonka mukaisesti yksityiskohtaisesti määritellyt tavoitteet tulee toteuttaa energiamarkkinoiden asteittaiseksi mutta täydelliseksi vapauttamiseksi.

- (4) Perustamissopimuksessa Euroopan kansalaisille taatut vapaudet — tavaroiden vapaa liikkuvuus, palvelujen tarjoamisen vapaus ja sijoittautumisvapaus — ovat mahdollisia ainoastaan täysin avoimilla markkinoilla, jotka antavat kaikille kuluttajille mahdollisuuden valita vapaasti toimittajansa ja kaikille toimittajille mahdollisuuden toimittaa vapaasti hyödykkeitä asiakkailleen.

- (5) Ottaen huomioon odotettavissa olevan riippuvuuden kasvun maakaasun kulutuksessa olisi kiinnitettävä huomiota aloitteisiin ja toimenpiteisiin sellaisten vastavuoroisten järjestelyjen kannustamiseksi, jotka koskevat kolmansien maiden verkkoihin pääsyä sekä markkinoiden yhdentymistä.

- (6) Täysin toiminta- ja kilpailukykyisten sisämarkkinoiden toteuttamisen suurimmat esteet liittyvät muun muassa verkkoon pääsyyn, varastojen käyttöoikeuteen, hinnoitteluun, järjestelmien yhteentoimivuuteen ja markkinoiden erilaisiin avautumisasteisiin eri jäsenvaltioissa.

- (7) Jotta kilpailu toimisi, verkkoon pääsyn on oltava syrjimätöntä, avointa ja kohtuullisesti hinnoiteltua.

- (8) Siirto- ja jakeluverkonhaltijan syrjimätön verkkoon pääsy on maakaasun sisämarkkinoiden toteuttamisen kannalta ensiarvoisen tärkeää. Siirto- tai jakeluverkonhaltija voi olla yksi yritys, tai se voi koostua useista yrityksistä.

- (9) Jos siirto- tai jakelutoimintaa, varastointia tai nesteytetyn maakaasun käsittelyä harjoittava maakaasualan yritys on oikeudelliselta muodoltaan erillään tuotantoa ja/tai toi-

mitusta harjoittavista yrityksistä, verkonhaltijaksi voidaan nimetä sama yritys, joka omistaa infrastruktuurin.

- (10) Tehokkaan ja syrjimättömän verkkoon pääsyn varmistamiseksi on asianmukaista, että siirto- ja jakeluverkkoja käyttävät oikeudellisesti erilliset yksiköt, jos on olemassa vertikaalisesti integroituneita yrityksiä. Komission olisi arvioitava jäsenvaltioiden kehittämiä vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä tämän vaatimuksen tavoitteen saavuttamiseksi ja, tapauksen mukaan, tehtävä ehdotuksia tämän direktiivin muuttamiseksi.

On myös asianmukaista, että siirto- ja jakeluverkonhaltijoilla on verkon ylläpitoon ja käyttöön tarvittavien voimavarojen osalta tosiasiallinen päätösoikeus, kun kyseiset voimavarat ovat vertikaalisesti integroituneiden yritysten omistuksessa ja käytössä.

On kuitenkin tärkeää erottaa kyseinen oikeudellinen eriyttäminen ja omistajuuden eriyttäminen. Oikeudellinen eriyttäminen ei merkitse voimavarojen omistajan muutosta eikä mikään estä samankaltaisten tai identtisten palvelussuhteen ehtojen soveltamista kautta koko vertikaalisesti integroituneen yrityksen. Syrjimätön päätöksentekomenettely olisi kuitenkin varmistettava vastuullisten päätöksentekijöiden riippumattomuutta koskevin organisatorisin toimenpitein.

- (11) Jäsenvaltioille olisi annettava mahdollisuus tarvittaessa vapauttaa pienet jakeluyhtiöt näistä jakelutoiminnan oikeudellisen eriyttämisen vaatimuksista, jotta näille yrityksille ei aiheutuisi suhteetonta taloudellista ja hallinnollista taakkaa.
- (12) Helpottaakseen tiettyyn jäsenvaltioon sijoittautuneiden maakaasualan yritysten kaasun toimitussopimusten tekemistä jossakin toisessa jäsenvaltiossa olevien, vaatimukset täyttävien asiakkaiden kanssa, jäsenvaltioiden ja, tapauksen mukaan, kansallisten sääntelyviranomaisten olisi pyrittävä luomaan nykyistä yhdenmukaisemmat edellytykset ja samantasoiset kelpoisuusedellytykset koko sisämarkkina-alueelle.
- (13) Yhden tai useamman kansallisen sääntelyviranomaisen harjoittama tehokas sääntely on tärkeä tekijä syrjimättömän verkkoon pääsyn takaamisessa. Jäsenvaltiot määrittelevät sääntelyviranomaisten tehtävät, toimivallan ja hallinnolliset valtuudet. On tärkeää, että kaikilla sääntelyviranomaisilla kaikissa jäsenvaltioissa on sama vähimmäistoimivalta. Näillä viranomaisilla olisi oltava valtuudet määrittää tai hyväksyä tariffit tai ainakin siirto- ja

jakelutariffien laskentamenetelmät sekä nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten käyttöä koskevat tariffit. Nämä tariffit olisi julkaistava ennen niiden voimaantuloa, jotta vältetään epävarmuus ja kallit ja aikaa vievät riidat.

- (14) Komissio on ilmoittanut aikovansa perustaa Euroopan sähkö- ja maakaasumarkkinoita varten eurooppalaisten sääntelyviranomaisten ryhmän, joka muodostaisi soveltuvan neuvontamekanismin kansallisten sääntelyviranomaisten välisen yhteistyön ja yhteensovittamisen tukemiseksi, jotta edistetään sähkön ja maakaasun sisämarkkinoita ja pyritään saavuttamaan tässä direktiivissä ja sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 26 päivänä kesäkuuta 2003 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/54/EY⁽¹⁾ sekä verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävässä sähkön kaupassa 26 päivänä kesäkuuta 2003 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1228/2003⁽²⁾ vahvistettujen säännösten yhdenmukainen soveltaminen kaikissa jäsenvaltioissa.
- (15) Syrjimättömät ja kustannusvastaavuuden takaavat tasapainottamismekanismat ovat tarpeen kaikkien markkinoimijoiden, myös uusien yrittäjien, tehokkaan markkinoille pääsyn varmistamiseksi. Tämä olisi saavutettava perustamalla tasapainottamisvaatimusten täyttämiseksi avoimet markkinaperusteiset mekanismit kaasun toimitusta ja ostoa varten niin pian kuin kaasumarkkinat ovat tulleet riittävän likvideiksi. Niin kauan kuin markkinat eivät ole likvidit, kansallisten sääntelyviranomaisten olisi toimittava aktiivisesti sen varmistamiseksi, että tasapainottavat tariffit ovat syrjimättömiä ja vastaavat kustannuksia. Samalla olisi tarjottava asianmukaisia kannustimia kaasun syötön ja ulosoton tasapainottamiseksi ja järjestelmän tukemiseksi.
- (16) Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi voitava asettaa tai hyväksyä tariffit tai niiden laskentamenetelmät siirtoverkonhaltijan, jakeluverkonhaltijan (-haltijoiden) tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan ehdotuksen pohjalta tai näiden haltijoiden ja verkon käyttäjien yhteisesti sopiman ehdotuksen pohjalta. Näitä tehtäviä suorittaessaan kansallisten sääntelyviranomaisten olisi varmistettava, että siirto- ja jakelutariffit ovat syrjimättömiä ja vastaavat kustannuksia, ja otettava huomioon kysynnänhallintatoimien ansiosta pitkällä aikavälillä vältetyt verkon rajakustannukset.
- (17) On tärkeää, että yhteisön koko teollisuus ja kauppa, pienet ja keskiuuret yritykset mukaan luettuina, sekä kaikki yhteisön kansalaiset voisivat mahdollisimman pian nauttia sisämarkkinoiden aikaansaamista hyödyistä, koska se edistää oikeudenmukaisuutta, kilpailua ja epäsuorasti työllisyyttä yritysten hyötyessä tehokkuuden lisääntymisestä.

⁽¹⁾ Katso tämän virallisen lehden s. 37.

⁽²⁾ Katso tämän virallisen lehden s. 1.

- (18) Maakaasun asiakkaiden pitäisi voida valita toimittajansa vapaasti. Kaasun sisämarkkinoiden loppuunsaattaminen on kuitenkin syytä toteuttaa vaiheittain tiettyyn määräaikaan mennessä, jotta teollisuus voi mukautua tilanteeseen ja jotta varmistetaan, että asiakkaiden etujen suojelemiseksi on toteutettu riittävät toimenpiteet ja luotu riittävät järjestelmät ja että asiakkailla on käytännössä todellinen mahdollisuus valita maakaasun toimittajansa.
- (19) Markkinoiden asteittaisen avaamisen täydelliselle kilpailulle tulisi poistaa niin pian kuin mahdollista jäsenvaltioiden väliset eroavuudet. Olisi varmistettava, että tämän direktiivin täytäntöönpano on avointa ja varmaa.
- (20) Direktiivissä 98/30/EY säädetään varastojen käyttömahdollisuudesta kaasuverkkoon pääsyn yhteydessä. Sisämarkkinoiden toteuttamisesta saatujen kokemusten perusteella olisi toteutettava lisätoimenpiteitä, joilla selvennetään varastojen ja lisäpalvelujen käyttömahdollisuuksia koskevia säännöksiä.
- (21) Varastot ovat välttämättömiä, jotta voidaan muun muassa täyttää julkisen palvelun velvoitteet, esimerkiksi toimitusvarmuuden turvaaminen. Tämän ei pitäisi johtaa kilpailun vääristymiseen tai syrjintään varastoon pääsyssä.
- (22) Olisi toteutettava lisätoimenpiteitä sen varmistamiseksi, että siirtopalvelujen käyttöä koskevat tariffit ovat avoimia ja syrjimättömiä. Näitä tariffeja pitäisi soveltaa kaikkiin verkon käyttäjiin syrjimättömin perustein. Jos varastointia, putkilinjavarastointia tai lisäpalvelua harjoitetaan kilpailulle riittävän avoimilla markkinoilla, niiden käyttömahdollisuus voidaan myöntää avoimien ja syrjimättömien markkinaehtoisten järjestelmien mukaisesti.
- (23) Toimitusvarmuuden turvaamiseksi olisi seurattava kysynnän ja tarjonnan tasapainoa yksittäisissä jäsenvaltioissa, ja tämän pohjalta olisi laadittava kertomus yhteisössä vallitsevasta tilanteesta ottaen huomioon eri alueiden välinen yhteenliittämiskapasiteetti. Seuranta olisi harjoitettava ajoissa, jotta toimitusvarmuuden vaarantuessa voidaan toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet. Tarpeellisen verkkoinfrastruktuurin rakentamisen ja ylläpidon, yhteenliittämiskapasiteetti mukaan luettuna, tulisi edistää kaasutoimitusten vakautta.
- (24) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tarvittavat laatuvaatimukset huomioon ottaen kaasuverkkoon voidaan syrjimättömästi päästää biokaasua ja biomassasta peräisin olevaa kaasua tai muun tyyppistä kaasua, jos niiden päästäminen verkkoon on pysyvästi teknisten sääntöjen ja turvallisuusvaatimusten mukaista. Näiden sääntöjen ja vaatimusten avulla olisi varmistettava, että näitä kaasuja voidaan teknisesti ja turvallisesti syöttää maakaasuverkkoon ja siirtää kyseisessä verkossa, ja niissä olisi käsiteltävä myös näiden kaasujen kemiallisia ominaisuuksia.
- (25) Pitkäaikaiset sopimukset ovat edelleen tärkeä osa jäsenvaltioiden kaasutoimituksia, ja ne olisi säilytettävä vaihtoehtona kaasuntoimittajaryityksiä varten sikäli kuin ne eivät estä tämän direktiivin tavoitteiden saavuttamista ja ovat EY:n perustamissopimuksen mukaisia, kilpailusäännöt mukaan luettuina. Ne on näin ollen tarpeen ottaa huomioon maakaasualan yritysten toimitus- ja siirtokapasiteetin suunnittelussa.
- (26) Jotta julkisen palvelun vaatimustaso säilyisi yhteisössä korkeana, kaikista jäsenvaltioiden tämän direktiivin tavoitteiden saavuttamiseksi toteuttamista toimista olisi ilmoitettava säännöllisesti komissiolle. Komission olisi julkaistava säännöllisesti kertomus, jossa analysoidaan julkisen palvelun tavoitteiden saavuttamiseksi kansallisella tasolla toteutettuja toimenpiteitä ja vertaillaan niiden tehokkuutta suositusten antamiseksi toimenpiteistä, joita kansallisella tasolla olisi toteutettava korkean julkisen palvelun vaatimustason saavuttamiseksi.
- Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kun asiakkaat liitetään kaasuverkkoon, heille ilmoitetaan heidän oikeudestaan saada käyttöönsä määrätynlaatuista maakaasua kohtuullisilla hinnoilla. Jäsenvaltioiden toteuttamat toimenpiteet loppukäyttäjien suojelemiseksi voivat vaihdella, jos kyseessä ovat kotitaloudet ja pienet ja keskisuuret yritykset.
- (27) Tämän direktiivin yhtenä perusedellytyksenä on julkisen palvelun vaatimuksien noudattaminen, ja on tärkeää, että tässä direktiivissä määritellään yhteiset vähimmäisnormit, joita kaikki jäsenvaltiot noudattavat ja joissa otetaan huomioon seuraavat tavoitteet: kuluttajansuoja, toimitusvarmuus, ympäristönsuojelu ja yhtäläinen kilpailun taso kaikissa jäsenvaltioissa. On tärkeää, että julkisen palvelun vaatimuksia voidaan tulkita kansalliselta pohjalta ottaen huomioon kansallinen tilanne ja noudattaen yhteisön oikeutta.
- (28) Jäsenvaltioiden toteuttamiin toimenpiteisiin sosiaaliseen ja taloudelliseen yhteenkuuluvuuteen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi voi sisältyä erityisesti riittävien taloudellisten kannustimien tarjoaminen, jossa käytetään tarvittaessa kaikkia olemassa olevia kansallisia ja yhteisön välineitä. Näihin välineisiin voi kuulua vastuujärjestelyjä tarvittavien investointien turvaamiseksi.
- (29) Siltä osin kuin toimenpiteet, joita jäsenvaltio toteuttaa julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi, ovat perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaista valtion tukea, niistä on perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti annettava tieto komissiolle.

- (30) Koska suunnitellun toiminnan tavoitetta eli sellaisten täysin toimintakykyisten maakaasun sisämarkkinoiden luomista, joilla vallitsee terve kilpailu, ei voida riittäväällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden toimin, vaan se voidaan tämän toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin yhteisön tasolla, yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Sanotussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.
- (31) Verkkojen kautta tapahtuvasta maakaasun siirrosta 31 päivänä toukokuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/296/ETY⁽¹⁾ toiminnaasta saatujen kokemusten perusteella olisi toteuttava toimenpiteitä, joilla taataan yhdenmukaisten ja syrjimättömien verkkoon pääsyä koskevien järjestelyjen soveltaminen maakaasun siirtoon, jäsenvaltioiden väliset rajat ylittävät maakaasuvirrat mukaan luettuina. Kyseinen direktiivi olisi kumottava, jotta varmistetaan maakaasuverkkoihin pääsyn yhdenmukainen käsittely myös kauttakulikutapauksissa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kyseisen direktiivin nojalla tehtyjen sopimusten jatkumista. Direktiivin 91/296/ETY kumoamisen ei pitäisi estää tekemästä pitkäaikaisia sopimuksia tulevaisuudessa.
- (32) Koska direktiiviin 98/30/EY tehdään huomattavia muutoksia, on selkeyden vuoksi ja asian järjeistämiseksi syytä laatia uudelleen kyseiset säännökset.
- (33) Tässä direktiivissä otetaan huomioon perusoikeudet ja etenkin Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet.
- (34) Tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi tarvittavista toimenpiteistä olisi päätettävä menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY⁽²⁾ mukaisesti.

OVAT ANTANEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMÄT

1 artikla

Soveltamisala

1. Tässä direktiivissä annetaan yhteiset säännöt maakaasun siirrolle, jakelulle, toimitukselle ja varastoinnille. Siinä annetaan

säännöt, jotka liittyvät maakaasualan järjestämiseen ja toimintaan, markkinoille pääsyyn sekä maakaasun siirrossa, jakelussa, toimituksessa, varastoinnissa ja verkkojen käytössä sovellettaisiin lupien myöntämisperusteisiin ja -menettelyihin.

2. Tässä direktiivissä annettuja maakaasua, nesteytetty maakaasu mukaan lukien, koskevia sääntöjä sovelletaan myös bio-kaasuun ja biomassasta peräisin olevaan kaasuun tai muun tyyppisiin kaasuihin edellyttäen, että näitä kaasuja voidaan teknisesti ja turvallisesti syöttää maakaasuverkkoon ja siirtää kyseisessä verkossa.

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 'maakaasualan yrityksellä' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa ainakin yhtä seuraavista toiminnoista: maakaasun, myös nesteytetyn maakaasun, tuotanto, siirto, jakelu, toimitus, osto tai varastointi ja joka on vastuussa näihin toimintoihin liittyvistä kaupallisista, teknisistä ja/tai ylläpitotehtävistä, lukuun ottamatta loppukäyttäjää,
- 'tuotantovaiheen putkistolla' putkistoa tai putkistoja, joita käytetään ja/tai rakennetaan osana öljyn tai kaasun tuotantohanketta tai joita käytetään maakaasun siirtämiseen yhden tai useamman tällaisen hankkeen tuotantokentältä jalostuslaitokseen tai vastaanottoasemalle tai lopulliselle maihintuontiasemalle,
- 'siirrolla' maakaasun siirtämistä muissa kuin tuotantovaiheen aikaisissa suurpaineputkistoissa asiakkaille toimitettavaksi, mutta ei maakaasun toimitusta,
- 'siirtoverkonhaltijalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa siirtotoimintaa ja on vastuussa siirtoverkon käytöstä, ylläpidosta ja tarvittaessa kehittämisestä tietyllä alueella, sen mahdollisista yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset kaasun kuljetusvaatimukset pitkällä aikavälillä,
- 'jakelulla' maakaasun siirtämistä paikallisten tai alueellisten putkistojen kautta asiakkaille toimitettavaksi, mutta ei maakaasun toimitusta,
- 'jakeluverkonhaltijalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa jakelutoimintaa ja on vastuussa jakeluverkon käytöstä, ylläpidosta ja tarvittaessa kehittämisestä tietyllä alueella, sen mahdollisista yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset kaasun jakeluvaatimukset pitkällä aikavälillä,

⁽¹⁾ EYVL L 147, 12.6.1991, s. 37. Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission direktiivillä 95/49/EY (EYVL L 233, 30.9.1995, s. 86).

⁽²⁾ EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23.

7. 'toimituksella' maakaasun, nesteytetty maakaasu mukaan lukien, myyntiä, jälleenmyynti mukaan lukien, asiakkaille,
8. 'maakaasun toimittajalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka toimittaa maakaasua,
9. 'varastolla' maakaasualan yrityksen omistamaa ja/tai hoitamaa laitosta, jota käytetään maakaasun varastointiin, mukaan lukien nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksissa varastointiin käytettävä osa mutta lukuun ottamatta tuotantotoimintaan käytettävää osaa ja laitteistoja, jotka ovat yksinomaan tehtäviään hoitavien siirtoverkonhaltijoiden käytettävissä,
10. 'varastointilaitteiston haltijalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa varastointitoimintaa ja on vastuussa varaston hoidosta,
11. 'nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksella' vastaanottoasemaa, jota käytetään maakaasun nesteyttämiseen tai nesteytetyn maakaasun tuontiin, purkamiseen ja kaasuttamiseen; siihen kuuluvat myös lisäpalvelut ja tilapäinen varastointi, joita tarvitaan kaasuttamista varten ja kaasun toimittamiseksi sen jälkeen siirtoverkkoon, mutta siihen eivät kuulu varastointiin käytettävät maakaasun vastaanottoasemien osat,
12. 'nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa maakaasun nesteyttämistä tai nesteytetyn maakaasun tuontia, purkamista, ja kaasuttamista ja on vastuussa nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen toiminnasta,
13. 'verkolla' siirtoverkkoa, jakeluverkkoa, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksia ja/tai varastoja, jotka omistaa ja/tai joiden käytöstä vastaa maakaasualan yritys, mukaan lukien putkilinjavarastointi ja sen lisäpalveluja tuottavat laitokset sekä sellaisten omistussuhteessa olevien yritysten laitokset, joita tarvitaan siirrosta, jakelussa ja nesteytetyn maakaasun käsittelyssä,
14. 'lisäpalveluilla' kaikkia siirto- ja/tai jakeluverkkojen ja/tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten käyttöön ja toimintaan tarvittavia palveluja ja/tai varastoja, kuormituksen tasapainotus ja sekoitus mukaan lukien, mutta pois lukien laitokset, jotka ovat yksinomaan tehtäviään hoitavien siirtoverkonhaltijoiden käytettävissä,
15. 'putkilinjavarastoinnilla' kaasun painetta korottamalla tapahtuvaa maakaasun varastointia sen siirto- ja jakeluverkoissa, ei kuitenkaan laitteistoja, jotka ovat tehtäviään hoitavien siirtoverkonhaltijoiden käytettävissä,
16. 'yhteenliitetyllä verkolla' useita toisiinsa yhdistettyjä verkkoja,
17. 'jäsenvaltioiden välisellä yhdysputkella' siirtoputkea, joka ylittää jäsenvaltioiden välisen rajan tai kulkee sen poikki ja jonka ainoana tarkoituksena on yhdistää näiden jäsenvaltioiden kansalliset siirtoverkot toisiinsa,
18. 'erillisellä linjalla' yhteenliitettyä verkkoa täydentävää maakaasuputkea,
19. 'integroituneella maakaasualan yrityksellä' vertikaalisesti tai horisontaalisesti integroitunutta yritystä,
20. 'vertikaalisesti integroituneella yrityksellä' maakaasualan yritystä tai sellaisten yritysten ryhmää, joiden keskinäiset suhteet on määritelty yrityskeskittymien valvonnasta 21 päivänä joulukuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 ⁽¹⁾ 3 artiklan 3 kohdassa, kun kyseinen yritys tai ryhmä harjoittaa ainakin joko maakaasun siirtoa, jakelua, nesteyttämistä tai varastointia ja ainakin joko maakaasun tuotantoa tai toimittamista,
21. 'horisontaalisesti integroituneella yrityksellä' yritystä, joka harjoittaa ainakin joko maakaasun tuotantoa, siirtoa, jakelua, toimittamista tai varastointia sekä lisäksi jotakin kaasualan kuulumatonta toimintaa,
22. 'omistussuhteessa olevalla yrityksellä' perustamissopimuksen 44 artiklan 2 kohdan g alakohdan (*) nojalla konsolidoiduista tilinpäätöksistä 13 päivänä kesäkuuta 1983 annetun seitsemännen neuvoston direktiivin 83/349/ETY ⁽²⁾ 41 artiklassa tarkoitettuja sidosyrityksiä ja/tai kyseisen direktiivin 33 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja osakkuusyhtiöitä ja/tai samoille osakkeenomistajille kuuluvia yrityksiä,
23. 'verkon käyttäjillä' luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka toimittavat maakaasua verkkoon tai joille sitä toimitetaan verkosta,
24. 'asiakkailla' maakaasun tukkuasiakkaita ja loppukäyttäjiä ja maakaasualan yrityksiä, jotka ostavat maakaasua,
25. 'kotitalousasiakkailla' asiakkaita, jotka ostavat maakaasua oman kotitaloutensa käyttöön,
26. 'muilla kuin kotitalousasiakkailla' asiakkaita, jotka ostavat maakaasua muuhun kuin oman kotitaloutensa käyttöön,
27. 'loppukäyttäjillä' asiakkaita, jotka ostavat maakaasua omaan käyttöönsä,
28. 'vaatimukset täyttävillä asiakkailla' asiakkaita, jotka voivat tämän direktiivin 23 artiklan mukaisesti vapaasti ostaa kaasua valitsemaltaan toimittajalta,

(*) Direktiivin 83/349/ETY nimike on mukautettu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artikloiden uudelleen numeroinnin, jota Amsterdamin sopimuksen 12 artikla edellyttää, ottamiseksi huomioon; alkuperäinen viittaus oli 54 artiklan 3 kohdan g alakohdtaan.

(1) EYVL L 395, 30.12.1989, s. 1. Asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1310/97 (EYVL L 180, 9.7.1997, s. 1).

(2) EYVL L 193, 18.7.1983, s. 1. Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2001/65/EY (EYVL L 283, 27.10.2001, s. 28).

29. 'tukkuasiakkailla' luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka ostavat maakaasua jälleenmyyntiä varten sen verkon sisällä tai ulkopuolella, johon he/ne kuuluvat, ei kuitenkaan siirto- tai jakeluverkonhaltijoita,
30. 'pitkän aikavälin suunnittelulla' maakaasualan yritysten harjoittamaa pitkiä ajanjaksoja koskevaa toimitusten ja siirtokapasiteetin suunnittelua maakaasun kysynnän tyydyttämiseksi verkossa, lähteiden monipuolistamiseksi ja toimitusten varmistamiseksi asiakkaille,
31. 'uudella markkina-alueella' jäsenvaltiota, jossa sen ensimmäisen pitkäaikaisen maakaasun toimitussopimuksen ensimmäinen kaupallinen toimitus toteutettiin korkeintaan kymmenen vuotta aiemmin,
32. 'varmuudella' maakaasun toimitusvarmuutta sekä teknistä turvallisuutta,
33. 'uudella infrastruktuurilla' infrastruktuuria, jota ei tämän direktiivin voimaantuloon mennessä ole saatu valmiiksi.

II LUKU

YLEISET SÄÄNNÖT ALAN JÄRJESTÄMISEKSI

3 artikla

Julkisen palvelun velvoitteet ja kuluttajansuoja

1. Jäsenvaltioiden on oman institutionaalisen järjestelmänsä mukaisesti ja toissijaisuusperiaatte asianmukaisesti huomioon ottaen varmistettava, että maakaasualan yritykset toimivat tämän direktiivin periaatteiden mukaisesti siten, että maakaasualalla saadaan aikaan kilpailulliset, varmat ja ympäristön kannalta kestävätkä markkinat, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 kohdan soveltamista; jäsenvaltiot eivät saa harjoittaa syrjintää näiden yritysten välillä niiden oikeuksien tai velvollisuuksien suhteen.

2. Ottaen täysin huomioon perustamissopimuksen asiaa koskevat määräykset ja erityisesti sen 86 artiklan jäsenvaltiot voivat yleisen taloudellisen edun nimissä asettaa kaasualalla toimiville yrityksille julkisen palvelun velvoitteita, jotka voivat koskea turvallisuutta, toimitusvarmuus mukaan luettuna, toimitusten säännöllisyyttä, laatua ja hintaa sekä ympäristönsuojelua, ilmaston suojeleminen ja energiatehokkuus mukaan luettuna. Näiden velvoitteiden on oltava selkeästi määriteltyjä, avoimia, syrjimättömiä ja todennettavia, ja niillä on turvattava se, että EU:n kaasualan yritykset voivat tarjota jäsenvaltioiden kuluttajille palvelujaan tasapuolisesti. Tässä kohdassa tarkoitettua toimitusvarmuuden turvaamiseksi ja energiatehokkuutta edistävän kysynnänhallinnan osalta sekä ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi jäsenvaltiot voivat toteuttaa pitkän aikavälin suunnittelua ottaen huomioon, että kolmannet osapuolet saattavat pyrkiä verkkoon.

3. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet loppukäyttäjien suojelemiseksi ja kuluttajansuojan korkean tason varmistamiseksi ja varmistettava erityisesti, että heikossa asemassa olevia asiakkaita suojelemaan asianmukaisilla toimenpiteillä, jotta he muun muassa välttyisivät verkosta kytkemiseltä. Tässä yhteydessä jäsenvaltiot voivat toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä sellaisten syrjäseuduilla asuvien asiakkaiden suojelemiseksi, jotka on liitetty kaasuverkkoon. Jäsenvaltiot voivat nimetä toimituksista viime kädessä vastaavan tahon kaasuverkkoon liitettyjä asiakkaita varten. Niiden on varmistettava kuluttajansuojan korkea taso erityisesti yleisten sopimusehtojen, yleisen tiedottamisen ja riitojenratkaisumenettelyjen avoimuuden osalta. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vaatimukset täyttävät asiakkaat voivat tosiasiallisesti vaihtaa toimittajaa. Ainakin kotitalousasiakkaiden osalta näihin toimenpiteisiin on kuuluttava liitteessä A esitetyt toimenpiteet.

4. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet sellaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, jotka liittyvät sosiaaliseen ja taloudelliseen yhteenkuuluvuuteen, ympäristönsuojeluun, johon voi sisältyä ilmastonmuutoksen torjuntakeinoja, sekä toimitusvarmuuteen. Toimenpiteisiin voi sisältyä erityisesti riittävien taloudellisten kannustimien tarjoaminen, jossa käytetään tarvittaessa kaikkia olemassa olevia kansallisia ja yhteisön keinoja, tarvittavan verkko-infrastruktuurin, myös yhteenliittämiskapasiteetin, ylläpitoa ja rakentamista varten.

5. Jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta 4 artiklan säännöksiä jakelun osalta sikäli kuin niiden soveltaminen oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estäisi maakaasualan yrityksiä täyttämästä niille yleisen taloudellisen edun nimissä asetettuja velvoitteita ja sikäli kuin sillä ei vaikuteta kaupan kehitykseen tavalla, jotka olisi ristiriidassa yhteisön etujen kanssa. Yhteisön intresseihin kuuluu tämän direktiivin ja perustamissopimuksen 86 artiklan mukaisesti muun muassa kilpailu vaatimukset täyttävistä asiakkaista.

6. Jäsenvaltioiden on tämän direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä ilmoitettava komissiolle kaikki julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi hyväksytyt toimenpiteet, kuluttajansuojelu ja ympäristönsuojelu mukaan luettuina, ja niiden mahdolliset vaikutukset kansalliseen ja kansainväliseen kilpailuun riippumatta siitä, edellyttävätkö tällaiset toimenpiteet poikkeamista tämän direktiivin säännöksistä. Niiden on sen jälkeen ilmoitettava komissiolle kahden vuoden välein kaikista tällaisista toimenpiteistä koskevista muutoksista riippumatta siitä, edellyttävätkö ne poikkeamista tämän direktiivin säännöksistä.

4 artikla

Lupamenettely

1. Silloin kun maakaasun käsittelylaitosten rakentamiseen tai käyttöön vaaditaan lupa (esimerkiksi toimilupa, lupa, suostumus tai hyväksyntä), jäsenvaltiot tai niiden nimeämät toimivaltaiset viranomaiset myöntävät 2—4 kohdan mukaisesti lupia tällaisten laitosten, putkistojen ja niihin liittyvien laitteiden

rakentamiseen ja/tai käyttöön alueellaan. Jäsenvaltiot tai niiden nimeämät toimivaltaiset viranomaiset voivat myöntää lupia samoin perustein myös maakaasun toimittajille ja tukkuasiakkailla.

2. Jos jäsenvaltiossa on käytössä lupajärjestelmä, jäsenvaltioiden on vahvistettava puolueettomat ja syrjimättömät perusteet, jotka yrityksen on täytettävä hakiessaan lupaa maakaasun käsittelylaitosten rakentamiseen ja/tai käyttöön tai hakiessaan lupaa maakaasun toimittamiseen. Syrjimättömät lupien myöntämisperusteet ja syrjimätön lupamenettely on julkistettava.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että luvan epäämisen syyt ovat puolueettomia ja syrjimättömiä ja että ne ilmoitetaan hakijalle. Komissiolle on toimitettava tiedoksi syyt lupien epäämiseen. Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön menettely, jonka avulla hakijat voivat hakea muutosta epäämispäätökseen.

4. Niiden alueiden kehittämiseksi, joille on vasta äskettäin alettu toimittaa kaasua, ja verkon toiminnan tehostamiseksi yleensä, jäsenvaltiot voivat kieltäytyä myöntämästä uutta lupaa jakeluputkistojen rakentamiseen ja käyttöön tietyllä alueella sen jälkeen, kun tällaisia putkistoja on rakennettu tai aiotaan rakentaa kyseiselle alueelle, ja jos nykyinen tai rakennettavaksi ehdotettu kapasiteetti ei ole täysimääräisesti käytössä, sanotun kuitenkin rajoittamatta 24 artiklan soveltamista.

5 artikla

Toimitusvarmuuden seuranta

Jäsenvaltioiden on varmistettava toimitusvarmuuteen liittyvien kysymysten seuranta. Jäsenvaltiot voivat harkintansa mukaan antaa tämän tehtävän 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen sääntelyviranomaisten hoidettavaksi. Erityisesti on seurattava tarjonnan ja kysynnän tasapainoa kansallisilla markkinoilla, odotetun tulevan kysynnän ja käytettävissä olevien kaasuvarojen määrää, suunnitteilla tai rakenteilla olevan lisäkapasiteetin määrää sekä verkkojen laatua ja niiden ylläpidon tasoa samoin kuin toimenpiteitä kysyntähuippujen kattamiseksi ja yhden tai useamman kaasun toimittajan toimitusvajausten hoitamiseksi. Toimivaltaisten viranomaisten on julkaistava vuosittain heinäkuun 31 päivään mennessä kertomus, jossa esitellään näiden kysymysten seurannasta saatuja tuloksia sekä mahdollisia toimenpiteitä, joita on toteutettu tai joita suunnitellaan ongelmien ratkaisemiseksi, ja toimitettava tämä kertomus viipymättä komissiolle.

6 artikla

Tekniset säännöt

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tekniset turvallisuusperusteet määritellään ja että tekniset säännöt, joilla asetetaan nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten, varastojen, muiden siirto- ja jakeluverkkojen sekä erillisten linjojen verkkoon liittämisen

suunnittelua ja käyttöä koskevat tekniset vähimmäisvaatimukset laaditaan ja julkaistaan. Näillä teknisillä säännöillä varmistetaan verkkojen yhteentoimivuus, ja niiden on oltava puolueettomia ja syrjimättömiä. Ne on annettava tiedoksi komissiolle teknisiä standardeja ja määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 22 päivänä kesäkuuta 1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY⁽¹⁾ 8 artiklan mukaisesti.

III LUKU

SIIRTO, VARASTOINTI JA NESTEYTYTTY MAAKAASU

7 artikla

Verkonhaltijoiden nimeäminen

Jäsenvaltioiden on nimettävä tai vaadittava, että siirtoverkkoja, varastoja tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksia omistavat maakaasualan yritykset nimeävät jäsenvaltioiden määrittelemäksi ajaksi tehokkuuden ja taloudellisen tasapainon huomioon ottaen yhden tai useamman verkonhaltijan. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että siirtoverkonhaltijat sekä varastointilaitteistojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen haltijat toimivat 8—10 artiklan mukaisesti.

8 artikla

Verkonhaltijoiden tehtävät

1. Kunkin siirtoverkon, varastointilaitteiston ja/tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan on:

- käytettävä, ylläpidettävä ja kehitettävä taloudellisten edellytysten mukaisesti turvallisia, luotettavia ja tehokkaita siirto-, varastointi- ja/tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistoja ottaen ympäristö asianmukaisesti huomioon,
- oltava harjoittamatta syrjintää verkon käyttäjien tai käyttäjäryhmien välillä, varsinkaan siihen omistussuhteessa olevia yrityksiä suosivalla tavalla,
- toimitettava mille tahansa toiselle siirtoverkonhaltijalle, varastointilaitteiston tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijalle ja/tai jakeluverkonhaltijalle tarpeelliset tiedot sen varmistamiseksi, että maakaasun siirto ja varastointi voi tapahtua yhteenliitetyn verkon varman ja tehokkaan käytön kanssa yhteensopivalla tavalla.
- toimitettava verkon käyttäjille tarvittavat tiedot tehokkaan verkkoon pääsyn varmistamiseksi.

2. Siirtoverkonhaltijoiden kaasun siirtoverkon tasapainottamista varten vahvistamien sääntöjen on oltava tasapuolisia, avoimia ja syrjimättömiä, ja niihin on sisällyttävä säännöt ver-

⁽¹⁾ EYVL L 204, 21.7.1998, s. 37. Direktiivi sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 98/48/EY (EYVL L 217, 5.8.1998, s. 18).

kon käyttäjiltä energian epätasapainosta veloittavista maksuisista. Siirtoverkonhaltijoiden näiden palvelujen tarjontaan sovellettavat ehdot ja edellytykset, tariffit ja säännöt mukaan luettuina, on määriteltävä syrjimättömällä ja kustannuksia vastaavalla tavalla 25 artiklan 2 kohdan mukaista menetelmää noudattaen, ja ne on julkaistava.

3. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että siirtoverkonhaltijat noudattavat siirtoverkon, yhteenliittämiskapasiteetti mukaan luettuna, ylläpidon ja kehittämisen osalta tiettyjä vähimmäisvaatimuksia.

4. Siirtoverkonhaltijoiden on hankittava toimintojensa toteuttamiseen käyttämänsä energia avointen, syrjimättömien ja markkinaehtoisten menettelyjen mukaisesti.

9 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden toimintojen eriyttäminen

1. Jos siirtoverkonhaltija kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen maakaasualan yritykseen, sen on oltava riippumaton muusta siirtoverkkoon liittymättömästä toiminnasta ainakin oikeudellisen muotonsa, organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta. Nämä säännöt eivät velvoita erottamaan siirtoverkon voimavarojen omistajuutta vertikaalisesti integroituneesta yrityksestä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmistamiseksi on sovellettava seuraavia vähimmäisvaatimuksia:

- a) Siirtoverkonhaltijan hallinnosta vastaavat henkilöt eivät saa osallistua sellaisen integroituneen maakaasualan yrityksen yritysrahoitukseen, joka vastaa, joko suoraan tai välillisesti, maakaasun tuotantoon, jakeluun tai toimituksiin liittyvästä päivittäisestä toiminnasta;
- b) Asianmukaiset toimenpiteet on toteutettava sen varmistamiseksi, että siirtoverkonhaltijan hallinnosta vastaavien henkilöiden ammatilliset edut otetaan huomioon tavalla, joka varmistaa sen, että he voivat toimia riippumattomasti;
- c) Siirtoverkonhaltijalla on oltava verkon käyttöön, ylläpitoon tai kehittämiseen tarvittavien voimavarojen osalta tosiasiallinen päätösvalta, joka on riippumaton integroituneesta maakaasualan yrityksestä. Tämä ei saisi estää asianmukaisten koordinoituneiden käytönsä sen varmistamiseksi, että emoyrityksen taloudelliset ja hallinnolliset valvontaoikeudet suojataan tytäryrityksestä saatavan pääoman tuoton osalta, jota säännellään epäsuorasti 25 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Erityisesti tämä antaa emoyritykselle oikeuden hyväksyä siirtoverkonhaltijan vuosittaisen rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ja asettaa yleiset rajat tytäryrityksen velkaantumistasoille.

Emoyrityksellä ei ole oikeutta antaa ohjeita, jotka koskevat päivittäisiä toimintoja tai siirtoverkon rakentamiseen tai niiden laadun parantamiseen liittyviä yksittäisiä päätöksiä, jotka eivät ylitä hyväksytyt rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ehtoja;

- d) Siirtoverkonhaltijan on laadittava sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma, jossa esitetään toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei syrjintää esiinny, ja varmistettava ohjelman noudattamisen asianmukainen seuranta. Ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Ohjelman noudattamisen seurannasta vastaavan henkilön tai elimen on esitettävä toteutetuista toimenpiteistä 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua sääntelyviranomaiselle vuosittain kertomus, joka on julkaistava.

10 artikla

Luottamuksellisuus siirtoverkonhaltijoiden osalta

1. Kunkin siirtoverkonhaltijan, varastointilaitteiston ja/tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan on pidettävä liiketoiminnan harjoittamisen yhteydessä saadut kaupallisesti arkaluonteiset tiedot luottamuksellisina, ja sen on estettävä omaa toimintaansa koskevien, mahdollisesti kaupallista etua tuottavien tietojen luovutus syrjivällä tavalla, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 16 artiklan soveltamista tai muun lakiin perustuvan tietojen luovutusvelvollisuuden täyttämistä.

2. Siirtoverkonhaltijat eivät saa niihin omistussuhteessa olevien yritysten suorittaman maakaasun myynnin tai oston yhteydessä käyttää väärin kaupallisesti arkaluonteisia tietoja, joita ne ovat saaneet kolmansilta osapuolilta verkkoon pääsyä järjestettäessä tai siitä neuvoteltaessa.

IV LUKU

JAKELU JA TOIMITUS

11 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden nimeäminen

Jäsenvaltioiden on nimettävä tai vaadittava yrityksiä, jotka omistavat jakeluverkkoja tai vastaavat niistä, nimeämään yksi tai useampi jakeluverkonhaltija jäsenvaltioiden määrittelemäksi ajaksi ottaen huomioon tehokkuuteen ja talouden tasapainoon liittyvät näkökohdat, ja varmistettava, että kyseiset verkonhaltijat toimivat 12—14 artiklan mukaisesti.

12 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden tehtävät

1. Kunkin jakeluverkonhaltijan tehtävänä on käyttää, ylläpitää ja kehittää taloudellisten edellytysten mukaisesti turvallista, luotettavaa ja tehokasta verkkoa ottaen ympäristö asianmukaisesti huomioon.
2. Joka tapauksessa jakeluverkonhaltija ei missään tapauksessa saa harjoittaa syrjintää verkon käyttäjien tai käyttäjäryhmien välillä eikä varsinkaan siihen omistussuhteessa olevia yrityksiä suosivalla tavalla.
3. Kunkin jakeluverkonhaltijan on toimitettava mille tahansa toiselle jakeluverkonhaltijalle ja/tai siirtoverkonhaltijalle ja/tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston ja/tai varastointilaitteiston haltijalle tarpeelliset tiedot sen varmistamiseksi, että maakaasun siirto ja varastointi voi tapahtua yhteenliitetyn verkon varman ja tehokkaan käytön kanssa yhteensopivalla tavalla.
4. Kunkin jakeluverkonhaltijan on toimitettava verkon käyttäjille tarvittavat tiedot tehokkaan verkkoon pääsyn varmistamiseksi.
5. Kun jakeluverkonhaltijat ovat vastuussa kaasun jakeluverkon tasapainottamisesta, niiden tätä varten vahvistamien sääntöjen on oltava tasapuolisia, avoimia ja syrjimättömiä, ja niihin on sisällyttävä säännöt verkon käyttäjiltä energian epätasapainosta veloittavista maksuista. Verkonhaltijoiden näiden palvelujen tarjontaan soveltamat ehdot ja edellytykset, säännöt ja tariffit mukaan luettuina, on määriteltävä syrjimättömällä ja kustannuksia vastaavalla tavalla 25 artiklan 2 kohdan mukaista menetelmää noudattaen, ja ne on julkaistava.

13 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden toimintojen eriyttäminen

1. Jos jakeluverkonhaltija kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen maakaasualan yritykseen, sen on oltava riippumaton muusta jakeluverkkoon liittymättömästä toiminnasta ainakin oikeudellisen muotonsa, organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta. Nämä säännöt eivät velvoita erottamaan jakeluverkon voimavarojen omistajuutta vertikaalisesti integroituneesta yrityksestä.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen vaatimusten lisäksi jakeluverkonhaltijan, joka kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, on oltava organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta riippumaton muusta jakeluverkkoon liittymättömästä toiminnasta. Tämän saavuttamiseksi on sovellettava seuraavia vähimmäisvaatimuksia:
  - a) Jakeluverkonhaltijan hallinnosta vastaavat henkilöt eivät saa osallistua sellaisen integroituneen maakaasualan yrityk-

sen yritysrakenteisiin, joka vastaa joko suoraan tai välillisesti maakaasun tuotantoon, siirtoon tai toimituksiin liittyvästä päivittäisestä toiminnasta.

- b) Asianmukaiset toimenpiteet on toteutettava sen varmistamiseksi, että jakeluverkonhaltijan hallinnosta vastaavien henkilöiden ammatilliset edut otetaan huomioon tavalla, joka varmistaa sen, että he voivat toimia riippumattomasti.
- c) Jakeluverkonhaltijalla on oltava verkon käyttöön, ylläpitoon tai kehittämiseen tarvittavien voimavarojen osalta tosiasiallinen päätösvalta, joka on riippumaton integroituneesta kaasualueen yrityksestä. Tämä ei saisi estää asianmukaisten koordinoituneiden käytönsä sen varmistamiseksi, että emoyrityksen taloudelliset ja hallinnolliset valvontaoikeudet suojataan tytäryrityksestä saatavan pääoman tuoton osalta, jota säännellään epäsuorasti 25 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Erityisesti tämä antaa emoyritykselle oikeuden hyväksyä jakeluverkonhaltijan vuosittaisen rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ja asettaa yleiset rajat tytäryrityksen velkaantumistasoille. Emoyrityksellä ei ole oikeutta antaa ohjeita, jotka koskevat päivittäisiä toimintoja tai jakeluputkien rakentamiseen tai niiden laadun parantamiseen liittyviä yksittäisiä päätöksiä, jotka eivät ylitä hyväksytyyn rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ehtoja.
- d) Jakeluverkonhaltijan on laadittava sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma, jossa esitetään toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei syrjintää esiinny, ja varmistettava ohjelman noudattamisen asianmukainen seuranta. Ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset veloitteet tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Ohjelman noudattamisen seurannasta vastaavan henkilön tai elimen on esitettävä toteutetuista toimenpiteistä 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulle sääntelyviranomaiselle vuosittain kertomus, joka on julkaistava.

Jäsenvaltiot voivat päättää, ettei 1 ja 2 kohtaa sovelleta sellaisiin integroituneisiin maakaasualan yrityksiin, joilla on alle 100 000 verkkoon liitettyä asiakasta.

14 artikla

Luottamuksellisuus jakeluverkonhaltijoiden osalta

1. Kunkin jakeluverkonhaltijan on pidettävä liiketoiminnan harjoittamisen yhteydessä saadut kaupallisesti arkaluonteiset tiedot luottamuksellisina, ja sen on estettävä omaa toimintaansa koskevien, mahdollisesti kaupallista etua tuottavien tietojen luovuttaminen syrjivällä tavalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta 16 artiklan soveltamista tai muun lakiin perustuvan tietojen luovutusvelvollisuuden täyttämistä.

2. Jakeluverkonhaltijat eivät saa niihin omistussuhteessa olevien yritysten maakaasun myynnin tai oston yhteydessä käyttää väärin kaupallisesti arkaluonteisia tietoja, joita ne ovat saaneet kolmansilta osapuolilta verkkoon pääsyä järjestettäessä tai siitä neuvoteltaessa.

15 artikla

Yhdistetty siirto- ja jakeluverkonhaltija

Edellä 9 artiklan 1 kohdan ja 13 artiklan 1 kohdan säännöt eivät estä sellaisen yhdistetyn siirtoverkon, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston, varastointilaitteiston ja jakeluverkon haltijan toimintaa, joka on oikeudellisen muotonsa, organisaationsa ja päätöksentekonsa suhteen riippumaton muusta siirtoverkkoon, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistoon, varastointilaitteistoon ja jakeluverkkoon liittymättömästä toiminnasta ja joka täyttää a—d alakohdassa esitetyt vaatimukset. Nämä säännöt eivät velvoita erottamaan yhdistetyn verkon voimavarojen omistajuutta vertikaalisesti integroituneesta yrityksestä.

- a) Yhdistetyn verkonhaltijan hallinnosta vastaavat henkilöt eivät saa osallistua sellaisiin integroituneen maakaasualan yrityksen yritysraakenteisiin, joka vastaa joko suoraan tai välillisesti maakaasun tuotantoon ja toimituksiin liittyvästä päivittäisestä toiminnasta.
- b) Asianmukaiset toimenpiteet on toteutettava sen varmistamiseksi, että yhdistetyn verkonhaltijan hallinnosta vastaavien henkilöiden ammatilliset edut otetaan huomioon tavalla, joka varmistaa sen, että he voivat toimia riippumattomasti.
- c) Yhdistetyllä verkonhaltijalla on oltava verkon käyttöön, ylläpitoon tai kehittämiseen tarvittavien voimavarojen osalta tosiasiallinen päätösoikeus, joka on riippumaton integroituneesta kaasualan yrityksestä. Tämä ei saisi estää asianmukaisten koordinoitumekanismien olemassaoloa sen varmistamiseksi, että emoyrityksen taloudelliset ja hallinnolliset valvontaoikeudet suojataan tytäryrityksestä saatavan pääoman tuoton osalta, jota säännellään epäsuorasti 25 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Erityisesti tämä antaa emoyritykselle oikeuden hyväksyä yhdistetynverkonhaltijan vuosittaisen rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ja asettaa yleiset rajat tytäryrityksen velkaantumistaselle. Emoyrityksellä ei ole oikeutta antaa ohjeita, jotka koskevat päivittäisiä toimintoja tai siirto- ja jakeluputkien rakentamiseen tai niiden laadun parantamiseen liittyviä yksittäisiä päätöksiä, jotka eivät ylitä hyväksytyyn rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ehtoja;
- d) Yhdistetyn verkonhaltijan on laadittava sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma, jossa esitetään toimenpiteet sen

varmistamiseksi, ettei syrjintää esiinny, ja varmistettava ohjelman noudattamisen asianmukainen seuranta. Ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Ohjelman noudattamisen seurannasta vastaavan henkilön tai elimen on esitettävä toteutetuista toimenpiteistä 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulle sääntelyviranomaiselle vuosittain kertomus, joka on julkaistava.

V LUKU

ERIYTTÄMINEN JA KIRJANPIDON AVOIMUUS

16 artikla

Oikeus tutustua tileihin

1. Jäsenvaltioilla tai niiden nimeämällä toimivaltaisilla viranomaisilla, mukaan lukien 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut sääntelyviranomaiset ja 20 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut riitojen ratkaisemisesta vastaavat viranomaiset, on oltava tehtäviensä hoitamisen niin edellyttäessä oikeus tutustua maakaasualan yritysten 17 artiklan mukaisiin tileihin.
2. Jäsenvaltioiden ja nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten, 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut sääntelyviranomaiset sekä riitojen ratkaisemisesta vastaavat viranomaiset mukaan lukien, on käsiteltävä kaupallisesti arkaluonteisia tietoja luottamuksellisina. Jäsenvaltiot voivat edellyttää tällaisten tietojen paljastamista, jos se on tarpeen toimivaltaisten viranomaisten tehtävien hoitamisen kannalta.

17 artikla

Tilien eriyttäminen

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että maakaasualan yritysten kirjanpito hoidetaan 2—5 kohdan mukaisesti. Jos yritykset voivat poiketa tästä säännöksestä tämän direktiivin 28 artiklan 2 ja 4 kohdan perusteella, niiden on pidettävä ainakin sisäistä kirjanpitoaan tämän artiklan säännösten mukaisesti.
2. Maakaasualan yritysten on niiden omistusrakenteesta tai oikeudellisesta muodosta riippumatta laadittava tilinsä, annettava ne tarkastettaviksi ja julkaistava tilinpäätöksensä yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätöksistä perustamis-

sopimuksen 44 artiklan 2 kohdan g alakohdan (*) nojalla 25 päivänä heinäkuuta 1978 annetun neljännen neuvoston direktiivin 78/660/ETY⁽¹⁾ nojalla annetun osakeyhtiöiden tilinpäätöksiä koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Yritysten, joilla ei lain mukaan ole velvoitetta julkaista tilinpäätöstään, on pidettävä pääkonttorissaan yleisön saatavilla jäljennös tilinpäätöksestään.

3. Syrjinnän, ristiinsubvention ja kilpailun vääristymisen välttämiseksi maakaasualan yritysten on sisäisessä kirjanpidossaan pidettävä kustakin maakaasun siirtoon, jakeluun, nesteytetyn maakaasun käsittelyyn sekä varastointiin liittyvästä toiminnosta erillistä kirjanpitoa siten kuin niitä vaadittaisiin tekemään, jos kyseisten toimintojen harjoittajat olisivat erillisiä yrityksiä. Niiden on myös laadittava tilinpäätös, joka voi olla konsolidoitu, muista kaasun siirtoon, jakeluun, nesteytetyn maakaasun käsittelyyn sekä varastointiin liittymättömistä toiminnoista. Niiden on pidettävä erillistä kirjanpitoa vaatimukset täyttävälle asiakkaille ja muille asiakkaille suoritettaviin toimiin liittyvistä toiminnoista 1 päivään heinäkuuta 2007 asti. Kirjanpidossa on eriteltävä siirto-/jakeluverkon omistamisesta saatava tuotto. Yritysten on tarvittaessa laadittava konsolidoitu tilinpäätös muista kuin kaasualaan kuuluvista toiminnoista. Sisäisessä kirjanpidossa on laadittava erillinen tase ja tuloslaskelma kustakin liiketoiminnasta.

4. Edellä 2 kohdassa tarkoitettussa tilintarkastuksessa on varmistettava erityisesti, että noudatetaan 3 kohdassa tarkoitettua velvoitetta välttää syrjintää ja ristiinsubventiota.

5. Yritysten on eriteltävä sisäisessä kirjanpidossaan varojen ja velkojen sekä menojen ja tulojen jakautumista sekä poistoja koskevat säännöt, joita ne noudattavat 3 kohdassa tarkoitettua eriytettyä kirjanpitoa laatissaan, tämän kuitenkaan rajoittamatta kansallisten kirjanpitosääntöjen soveltamista. Näitä sisäisiä sääntöjä saa muuttaa ainoastaan poikkeustapauksissa. Tällaiset muutokset on ilmoitettava ja asianmukaisesti perusteltava.

6. Tilinpäätöksen liitetiedoissa on ilmoitettava kaikki tärkeät liiketoimet, jotka on suoritettu omistussuhteessa olevien yritysten kanssa.

VI LUKU

VERKKOON PÄÄSYN JÄRJESTÄMINEN

18 artikla

Kolmannen osapuolen pääsy verkkoon

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kolmansien osapuolten päästämiseksi siirto- ja

(*) Direktiivin 78/660/ETY nimike on mukautettu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artikloiden uudelleen numeroinnin, jota Amsterdamin sopimuksen 12 artikla edellyttää, ottamiseksi huomioon; alkuperäinen viittaus oli 54 artiklan 3 kohdan g alakohtaan.

(¹) EYVL L 222, 14.8.1978, s. 11. Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2001/65/EY (EYVL L 283, 27.10.2001, s. 28).

jakeluverkkoihin ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksiin luodaan järjestelmä, jossa käytetään julkaistuja tariffeja, jota voidaan soveltaa kaikkiin vaatimukset täyttäviin asiakkaisiin, maakaasun toimittajat mukaan lukien, ja jota sovelletaan puolueettomasti ja harjoittamatta syrjintää verkon käyttäjien välillä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu sääntelyviranomaisen hyväksytyt nämä tariffit tai niiden laskentamenetelmät ennen niiden voimaantuloa ja että tariffit ja, jos ainoastaan menetelmät hyväksytään, menetelmät julkaistaan ennen niiden voimaantuloa.

2. Toimintojensa toteuttamiseksi, rajojen yli tapahtuvaan siirtoon liittyvät toiminnot mukaan lukien, siirtoverkonhaltijoilla on tarvittaessa oltava pääsy muiden siirtoverkonhaltijoiden verkkoon.

3. Tämän direktiivin säännökset eivät saa estää pitkäaikaisen sopimusten tekemistä, kunhan ne ovat yhteisön kilpailusääntöjen mukaisia.

19 artikla

Varastojen käyttöoikeus

1. Järjestääkseen varastojen ja putkilinjarastoinnin käyttöoikeuden silloin kun se on teknisesti ja/tai taloudellisesti tarpeellista tehokkaan verkkoon pääsyn tarjoamiseksi asiakkaille suuntautuvia toimituksia varten sekä järjestääkseen lisäpalvelujen käyttöoikeuden jäsenvaltiot voivat valita jomman kumman tai molemmat 3 ja 4 kohdassa tarkoitetuista menettelyistä. Näitä menettelyjä sovelletaan tasapuolisten, avointen ja syrjimättömien perusteiden mukaisesti.

2. 1 kohdan säännökset eivät koske nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksiin liittyviä lisäpalveluja ja tilapäistä varastointia, joita tarvitaan kaasuttamista varten ja kaasun toimittamiseksi sen jälkeen siirtoverkkoon.

3. Jos kyseessä on neuvotteluihin perustuva verkkoon pääsy, jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta yhteenliitetyn verkon alueella tai sen ulkopuolella olevat maakaasualan yritykset ja vaatimukset täyttävät asiakkaat voivat neuvotella varastojen ja putkilinjarastoinnin käyttöoikeudesta silloin, kun se on teknisesti ja/tai taloudellisesti tarpeellista tehokkaan verkkoon pääsyn tarjoamiseksi sekä muiden lisäpalvelujen käyttöoikeuden järjestämiseksi. Osapuolet on veloitettava neuvottelemaan varastojen, putkilinjarastoinnin ja muiden lisäpalvelujen käyttöoikeudesta vilpittömässä mielessä.

Varastojen, putkilinjarastoinnin ja muiden lisäpalvelujen käyttöoikeutta koskevista sopimuksista on neuvoteltava asianomaisen varastointilaitteiston haltijan tai maakaasualan yritysten kanssa. Jäsenvaltioiden on vaadittava varastointilaitteiston haltijoita julkaisemaan varastojen, putkilinjarastoinnin ja muiden lisäpalvelujen käyttöä koskevat tärkeimmät kaupalliset toimitusehtonsa kuuden kuukauden kuluessa tämän direktiivin täytäntöönpanosta ja sen jälkeen vuosittain.

4. Jos kyseessä on säännelty käyttöoikeusmenettely, jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta yhteenliitetyn verkon alueella tai sen ulkopuolella olevat maakaasualan yritykset ja vaatimukset täyttävät asiakkaat saavat oikeuden käyttää varastoja, putkilinjavarastointia ja muita lisäpalveluja kyseisten varastojen ja putkilinjavarastoinnin käyttöä koskevien julkaistujen tariffien ja/tai muiden ehtojen ja velvoitteiden perusteella silloin, kun ne ovat teknisesti ja/tai taloudellisesti tarpeellisia tehokkaan verkkoon pääsyn tarjoamiseksi ja muiden lisäpalvelujen käytön järjestämiseksi. Käyttöoikeus voidaan antaa vaatimukset täyttävälle asiakkaalle siten, että niille annetaan mahdollisuus tehdä toimitussopimuksia sellaisten kilpailevien maakaasualan yritysten kanssa, jotka eivät ole verkon omistajia ja/tai verkonhaltijoita tai tällaiseen yritykseen omistussuhteessa olevia yrityksiä.

20 artikla

Tuotantovaiheen putkistojen käyttöoikeus

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että maakaasualan yritykset ja vaatimukset täyttävät asiakkaat voivat tämän artiklan mukaisesti sijoittaa riippumatta päästä käyttämään tuotantovaiheen putkistojen ja laitoksia, jotka tarjoavat putkistojen käytön edellyttämiä teknisiä palveluja, lukuun ottamatta niitä kyseisten putkistojen osia ja laitoksia, joita käytetään paikallisessa tuotantotoiminnassa sillä kentällä, jossa kaasua tuotetaan. Näistä toimenpiteistä on ilmoitettava komissiolle 33 artiklan säännösten mukaisesti.

2. Jäsenvaltio päättää 1 kohdassa tarkoitettujen käytön edellytyksistä asiaa koskevien oikeudellisten välineiden mukaisesti. Jäsenvaltioiden on pyrittävä oikeudenmukaiseen ja avoimeen pääsyyn, kilpailullisten maakaasumarkkinoiden aikaansaamiseen ja määrävän aseman väärinkäytön välttämiseen ottaen huomioon toimitusvarmuuden ja toimitusten säännöllisyyden, käyttövalmiin tai helposti käyttöön saatavan kapasiteetin sekä ympäristön suojelun. Seuraavat seikat voidaan ottaa huomioon:

- a) tarve evätä pääsy, jos teknisiä vaatimuksia ei täytetä eikä voida kohtuullisesti täyttää,
- b) tarve välttää vaikeudet, joita ei voida kohtuullisesti poistaa ja jotka saattaisivat vaarantaa hiilivetyjen nykyisen ja suunnitellun tulevan tuotannon tehokkuuden, mukaan lukien niillä kentillä, joiden taloudellinen kannattavuus on heikko,
- c) tarve ottaa huomioon tuotantovaiheen putkistojen omistajan tai niiden hoitajan kaasun siirtoa ja jalostusta koskevat asianmukaisesti perustellut kohtuulliset tarpeet sekä kaikkien muiden tuotantovaiheen putkistojen tai niihin liittyvien jalostus- tai käsittelylaitosten käyttäjien edut, joihin tämä voi vaikuttaa, ja

- d) tarve soveltaa jäsenvaltion lakeja ja hallinnollisia menettelyjä yhteisön lainsäädännön mukaisesti myönnettäessä lupia tuotantoon ja tuotantovaiheen kehitykseen.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niillä on riitojen ratkaisemiseen soveltuvat menettelyt, mukaan lukien osapuolista riippumaton viranomainen, jolla on käytettävissään kaikki asiaa koskevat tiedot tuotantovaiheen putkistojen käyttöä koskevien riitojen ratkaisemiseksi viipymättä, ottaen huomioon 2 kohdassa esitetyt perusteet ja kyseisten putkistojen käyttöä koskevissa neuvotteluissa mahdollisesti mukana olevien osapuolten lukumäärän.

4. Rajojen yli ulottuvat riitatapaukset ratkaistaan sen jäsenvaltion riitojen ratkaisumenettelyn mukaisesti, jonka lainkäyttövaltaan kuuluvat ne tuotantovaiheen putkistot, joihin pääsy on evätty. Jos rajojen yli ulottuvassa riitatapauksessa riidanalainen putkisto ulottuu useamman kuin yhden jäsenvaltion alueelle, asianomaiset jäsenvaltiot neuvottelevat keskenään varmistaakseen, että tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan johdonmukaisesti.

21 artikla

Pääsyn epääminen

1. Maakaasualan yritykset voivat evätä verkkoon pääsyn kapasiteetin puutteen vuoksi tai sen vuoksi, että verkkoon pääsy estäisi niitä täyttämästä 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja, niille määrättyjä julkisen palvelun velvoitteita, taikka ota tai maksa -sopimuksiin liittyvien vakavien taloudellisten tai rahoitusvaikeuksien vuoksi, ottaen huomioon 27 artiklassa säädetyt perusteet ja menettelyt sekä jäsenvaltion kyseisen artiklan 1 kohdan mukaisesti valitseman vaihtoehdon. Epäämisen syyt on perusteltava asianmukaisesti.

2. Jäsenvaltiot voivat toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kapasiteetin puutteen tai liittymän puuttumisen vuoksi verkkoon pääsyn epäävä maakaasualan yritys tekee tarpeelliset parannukset niiltä osin kuin se on taloudellista tai silloin kun mahdollinen asiakas on valmis maksamaan niistä. Jos jäsenvaltio soveltaa 4 artiklan 4 kohdan säännöksiä, jäsenvaltion on toteutettava kyseiset toimenpiteet.

22 artikla

Uusi infrastruktuuri

1. Merkittävän uuden kaasuinfrastruktuurin eli jäsenvaltioiden välisten yhdysputkien, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten ja varastojen osalta voidaan pyynnöstä myöntää vapaus 18 artiklan, 19 artiklan, 20 artiklan ja 25 artiklan 2, 3 ja 4 kohdan säännöksistä seuraavilla edellytyksillä:

- a) sijoituksen on lisättävä kilpailua kaasuntoimitusten alalla ja parannettava toimitusvarmuutta;

- b) sijoitukseen liittyvä riski on niin suuri, että sijoitus ei toteutuisi, jollei vapautusta myönnettäisi;
- c) infrastruktuurin omistaja on luonnollinen tai oikeushenkilö, joka on ainakin oikeudellisen muotonsa osalta erillinen niistä verkonhaltijoista, joiden verkkoon infrastruktuuria rakennetaan;
- d) kustannukset peritään kyseisen infrastruktuurin käyttäjiltä;
- e) vapautus ei haittaa kilpailua, maakaasun sisämarkkinoiden tehokasta toimintaa eikä sen säännellyn verkon tehokasta toimintaa, johon infrastruktuuri on liitetty.

2. 1 kohtaa sovelletaan myös silloin, kun olemassa olevan infrastruktuurin kapasiteettia kasvatetaan merkittävästi tai infrastruktuuria muutetaan uusien kaasuntoimituslähteiden kehittämiseksi.

3. a) 25 artiklassa tarkoitettu sääntelyviranomainen voi tapauskohtaisesti päättää 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen vapautusten myöntämisestä. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin vaatia, että sääntelyviranomaisten on annettava lausunto vapautusta koskevasta pyynnöstä jäsenvaltion asianomaiselle elimelle muodollista päätöstä varten. Kyseinen lausunto on julkaistava yhdessä päätöksen kanssa.
- b) i) vapautus voi koskea uutta infrastruktuuria tai olemassa olevaa infrastruktuuria, jonka kapasiteettia on huomattavasti lisätty, tai olemassa olevan infrastruktuurin muutosta, joko kokonaan tai osittain;
- ii) päätettäessä myöntää vapautus on tapauskohtaisesti harkittava, onko tarpeen asettaa vapautuksen kesto ja jäsenvaltioiden rajat ylittävien yhdysputkien syrjimätöntä käyttöoikeutta koskevia edellytyksiä.
- iii) tämän alakohdan edellytyksistä päätettäessä on erityisesti otettava huomioon sopimusten kesto, rakennettava lisäkapasiteetti tai olemassa olevan kapasiteetin muutos, hankkeen aikaperspektiivi ja kansalliset olosuhteet.
- c) vapautusta myöntäessään asianomainen viranomainen voi päättää kapasiteetin hallintaa ja jakoa koskevista säännöistä ja mekanismeista sikäli kuin tämä ei estä pitkäaikaisten sopimusten täytäntöönpanoa;
- d) vapautusta koskeva päätös ja mahdolliset b alakohdassa tarkoitettut edellytykset on perusteltava asianmukaisesti ja julkaistava;
- e) jos kyseessä on jäsenvaltioiden välinen yhdysputki, muita asianomaisia jäsenvaltioita ja sääntelyviranomaisia on kuultava ennen kuin vapautuksesta päätetään;

4. Toimivaltaisen viranomaisen on annettava vapautusta koskeva päätös sekä kaikki päätöstä koskevat olennaiset tiedot viipymättä tiedoksi komissiolle. Tiedot voidaan toimittaa komissiolle kootusti niin, että komissio voi tehdä perustellun päätöksen.

Tietoihin on sisällyttävä erityisesti:

- a) yksityiskohtaiset perustelut, joiden perusteella sääntelyviranomainen tai jäsenvaltio myönsi vapautuksen, mukaan lukien taloudelliset tiedot, joilla perusteltiin vapautuksen tarve;
- b) erittely vapautuksen myöntämisen vaikutuksista kilpailuun ja maakaasun sisämarkkinoiden tehokkaaseen toimintaan;
- c) perustelut myönnetyn vapautuksen kestolle ja vapautuksen kohteena olevalle osuudelle kokonaiskapasiteetista;
- d) yhdysputkia koskevien vapautusten osalta asianomaisten jäsenvaltioiden tai sääntelyviranomaisten välisen neuvottelun tulokset;
- e) infrastruktuurin merkitys kaasuntoimitusten monipuolistamisessa.

Komissio voi kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta pyytää asianomaista sääntelyviranomaista tai jäsenvaltiota muuttamaan tai peruuttamaan vapautuksen myöntämisestä tehdyn päätöksen. Kahden kuukauden määräaikaa voidaan jatkaa edelleen yhdellä kuukaudella, jotta komissio voi hankkia lisätietoja.

Jos asianomainen sääntelyviranomainen tai jäsenvaltio ei ole toiminut pyynnön mukaisesti neljän viikon kuluessa, lopullinen päätös on tehtävä noudattaen 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä.

Komissio pitää kaupallisesti arkaluonteiset tiedot luottamuksellisina.

23 artikla

Markkinoiden avaaminen ja vastavuoroisuus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vaatimuksia täyttävät asiakkaat ovat:
- a) 1 päivään heinäkuuta 2004 asti direktiivin 98/30/EY 18 artiklassa tarkoitettut, vaatimukset täyttävät asiakkaat; jäsenvaltioiden on julkaistava vuosittain 31 päivään tammikuuta mennessä vaatimukset täyttävien asiakkaiden määrittelyperusteet,
- b) viimeistään 1 päivästä heinäkuuta 2004 alkaen kaikki muut kuin kotitalousasiakkaat,
- c) 1 päivästä heinäkuuta 2007 alkaen kaikki asiakkaat.

2. Epätasapainon välttämiseksi kaasumarkkinoiden avautumisen yhteydessä:

- a) kaasuntoimitussopimuksia, jotka tehdään toisen jäsenvaltion verkkoon kuuluvan vaatimukset täyttävän asiakkaan kanssa, ei voida kieltää, jos tämän asiakkaan katsotaan olevan vaatimukset täyttävä asiakas molemmissa näistä verkoista,
- b) siinä tapauksessa, että a alakohdassa tarkoitetuista liiketoimista kieltäydytään, koska asiakas katsotaan vaatimukset täyttäväksi asiakkaaksi vain toisessa näistä kahdesta verkosta, komissio voi jonkin näitä kahta verkkoa edustavan jäsenvaltion pyynnöstä ja ottaen huomioon markkinatilanteen ja yleisen edun velvoittaa liiketoimesta kieltäytyneen osapuolen toimittamaan pyydetyn kaasuntoimituksen.

24 artikla

Erilliset linjat

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet, jotta:

- a) jäsenvaltion alueelle sijoittautuneilla maakaasualan yrityksillä on mahdollisuus toimittaa kaasua erillisen linjan kautta vaatimukset täyttävälle asiakkaille,
- b) kaikilla kyseisillä, vaatimukset täyttävillä jäsenvaltion alueelle sijoittautuneilla asiakkailla on mahdollisuus vastaanottaa maakaasua erillisen linjan kautta.

2. Silloin, kun erillisten linjojen rakentamiseen tai käyttöön vaaditaan lupa, (esimerkiksi toimilupa, lupa, suostumus tai hyväksyntä), jäsenvaltioiden tai niiden nimeämän toimivaltaisen viranomaisen on laadittava arviointiperusteet, joita käytetään myönnettäessä lupia niiden alueella tapahtuvaan erillisten linjojen rakentamiseen tai käyttöön. Näiden arviointiperusteiden on oltava tasapuoliset, avoimet ja syrjimättömät.

3. Jäsenvaltiot voivat määrätä, että luvan saaminen erillisen linjan rakentamiseksi edellyttää joko verkkoon pääsyn epäämistä 21 artiklan nojalla tai riitojen ratkaisumenettelyn aloittamista 25 artiklan mukaisesti.

25 artikla

Sääntelyviranomaiset

1. Jäsenvaltioiden on nimettävä yksi tai useampi toimivaltainen elin toimimaan riippumattomana sääntelyviranomaisena. Näiden viranomaisten on oltava täysin riippumattomia kaasualan teollisuuden eduista. Niiden on varmistettava tätä artiklaa soveltamalla ainakin syrjimättömyys, tosiasiallinen kilpailu ja markkinoiden tehokas toiminta seuraten erityisesti seuraavia seikkoja:

- a) yhteenliittämiskapasiteetin hallintaa ja jakamista koskevat säännöt niiden jäsenvaltioiden kansallista sääntelyviranomaisesta tai kansallisia sääntelyviranomaisia kuullen, joiden verkkoon siirtoyhteydet ovat olemassa,
- b) mekanismit, joiden avulla käsitellään kapasiteetin riittämättömyyttä kansallisessa kaasuverkossa,
- c) aika, jonka siirto- ja jakeluyritykset käyttävät liitännöiden ja korjausten suorittamiseen,
- d) siirto- ja jakeluverkonhaltijoiden julkaisemat asianmukaiset tiedot yhdysputkista, verkon käytöstä ja kapasiteetin jakamisesta eri osapuolille, ottaen huomioon, että muita kuin tiivistelmän muodossa olevia tietoja on käsiteltävä kaupallisesti luottamuksellisina,
- e) 17 artiklassa tarkoitettu tosiasiallinen kirjanpidollinen eriyttäminen sen varmistamiseksi, että siirtoon, jakeluun, varastointiin, nesteytetyn maakaasun käsittelyyn sekä toimittamiseen liittyvien liiketoimintojen välillä ei esiinny ristiinsubventiota,
- f) varastojen, putkilinjavarastoinnin ja muiden lisäpalvelujen käyttöoikeuden edellytykset kuten 19 artiklassa säädetään,
- g) missä määrin siirto- ja jakeluverkonhaltijat täyttävät 8 ja 12 artiklan mukaiset tehtävänsä,
- h) avoimuuden ja kilpailun astetta.

Tämän artiklan nojalla perustetut viranomaiset julkaisevat vuosittain kertomuksen a)—h) alakohdassa tarkoitettujen seuranta-toimien tuloksista.

2. Sääntelyviranomaisilla on oltava velvollisuus vahvistaa tai hyväksyä ennen niiden voimaantuloa ainakin menetelmät, joita käytetään seuraavien seikkojen laskennassa tai niitä koskevien ehtojen ja edellytysten vahvistamisessa:

- a) liittäminen ja pääsy kansallisiin verkkoihin, mukaan lukien siirto- ja jakelutariffit. Näiden tariffien tai menetelmien on mahdollistettava tarvittavien investointien toteuttaminen verkkoihin niin, että kyseisillä investoinneilla voidaan varmistaa verkkojen toimivuus,
- b) tasapainottamispalvelujen tarjonta.

3. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat säätää, että sääntelyviranomaisten on toimitettava tariffit tai ainakin kyseisessä kohdassa tarkoitettujen menetelmien sekä 4 kohdassa tarkoitettujen muutokset asianomaiselle jäsenvaltion elimelle virallista päätöstä varten. Asianomaisella elimellä on siinä tapauksessa oltava valtuudet joko hyväksyä tai hylätä sääntelyviranomaisen esittämä päätösehdotus.

Toimitetut tariffit tai menetelmät tai niiden muutokset on julkaistava yhdessä päätöksen kanssa virallisen päätöksenteon yhteydessä. Myös päätösehdotuksen virallinen hylkääminen on julkaistava perusteluineen.

4. Sääntelyviranomaisilla on oikeus vaatia, että siirtoverkon, jakeluverkon ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen haltijat tarvittaessa muuttavat 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja ehtoja ja edellytyksiä, tariffit ja menetelmät mukaan luettuina, sen varmistamiseksi, että ne ovat oikeasuhteisia ja niitä sovelletaan syrjimättömällä tavalla.

5. Jos jokin osapuoli haluaa tehdä valituksen siirtoverkon, jakeluverkon tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijasta 1, 2 ja 4 kohdassa sekä 19 artiklassa tarkoitettujen seikkojen osalta, se voi osoittaa valituksensa sääntelyviranomaiselle, joka tekee riitojen ratkaisijana toimivana viranomaisena asiasta päätöksen kahden kuukauden kuluessa valituksen vastaanottamisesta. Tätä määräaika voidaan pidentää kahdella kuukaudella, jos sääntelyviranomaiset hankkivat lisätietoja. Määräaika voidaan pidentää valituksen tekijän suostumuksella. Päätös on sitova, paitsi jos ja siihen asti kun se kumotaan muutoksenhaussa.

6. Osapuoli, jota asia koskee ja jolla on oikeus tehdä valitus 2, 3 tai 4 kohdan mukaisesti tehdystä menetelmästä koskevasta päätöksestä tai, silloin kun sääntelyviranomaisella on kuulemisvelvollisuus, ehdotetuista menetelmistä, voi viimeistään kahden kuukauden kuluessa tai jäsenvaltioiden asettaman lyhyemmän ajanjakson kuluessa päätöksen tai päätösehdotuksen julkaisemisesta esittää valituksen vaatien päätöksen tai päätösehdotuksen uudelleentarkastelua. Valituksella ei ole lykkäävää vaikutusta.

7. Jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että sääntelyviranomaiset voivat hoitaa 1—5 kohdassa tarkoitettua tehtävänsä tehokkaasti ja ripeästi.

8. Jäsenvaltioiden on luotava sellaiset asianmukaiset ja tehokkaat menetelmät sääntelyn, valvonnan ja avoimuuden turvaamiseksi, joilla vältetään määräävän aseman väärinkäyttö etenkin kuluttajien etujen vastaisella tavalla sekä kaikenlainainen markkinoiden valtauksen tähtäävä toiminta. Näissä menetelmissä on otettava huomioon perustamissopimuksen määräykset ja erityisesti sen 82 artikla.

9. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vastuussa olevia luonnollisia tai oikeushenkilöitä vastaan toteutetaan asianmukaiset toimenpiteet, jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön mukaiset hallinnolliset toimet tai rikosoikeudelliset menettelyt mukaan luettuina, jos tässä direktiivissä säädettyjä luottamuksellisuussääntöjä ei ole noudatettu.

10. Rajojen yli ulottuvat riitatapaukset ratkaisee se päätösvaltainen sääntelyviranomaisena, jolla on tuomiovalta verkon käytön tai verkkoon pääsyn epäävään verkonhaltijaan nähden.

11. Edellä 5 ja 6 kohdassa tarkoitettua valitusta ei rajoita yhteisön oikeuden ja kansallisen lainsäädännön mukaisen muutoksenhakuoikeuden käyttöä.

12. Kansalliset sääntelyviranomaiset osallistuvat sisämarkkinoiden kehittämiseen ja yhtäläisten toimintaedellytysten luomiseen tekemällä avoimesti yhteistyötä toistensa ja komission kanssa.

VII LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

26 artikla

Varotoimenpiteet

1. Jos energiamarkkinoilla ilmenee äkillinen kriisi tai jos ihmisten, laitteiden tai laitosten turvallisuus tai verkon toiminta vaarantuu, jäsenvaltio voi toteuttaa tilapäisesti tarpeellisia varotoimenpiteitä.

2. Näiden toimenpiteiden on aiheutettava mahdollisimman vähän häiriötä sisämarkkinoiden toiminnalle, eivätkä ne saa ulottua laajemmalle kuin on ehdottoman välttämätöntä äkillisesti ilmenneiden vaikeuksien poistamiseksi.

3. Asianomaisen jäsenvaltion on viipymättä ilmoitettava kyseisistä toimenpiteistä muille jäsenvaltioille ja komissiolle, joka voi päättää, että kyseisen jäsenvaltion on muutettava toimenpiteitä tai lopetettava ne, jos ne vääristävät kilpailua ja vaikuttavat kaupan haitallisesti yhteisen edun vastaisella tavalla.

27 artikla

Ota tai maksa -sitoumuksia koskevat poikkeukset

1. Jos maakaasualan yritys kokee tai katsoo joutuvansa kokemaan vakavia taloudellisia tai rahoituksellisia vaikeuksia, koska se on sitoutunut yhdessä tai useammassa kaasun hankintasopimuksessa hyväksytyyn ota tai maksa -sitoumukseseen, asianomaiselta jäsenvaltiolta tai nimetyltä toimivaltaiselta viranomaiselta on mahdollista hakea tilapäistä poikkeusta 18 artiklaan. Hakemukset on tehtävä tapauskohtaisesti jäsenvaltioiden valinnan mukaan joko ennen verkkoon pääsyn epäämistä tai sen jälkeen. Jäsenvaltiot voivat myös antaa maakaasualan yrityksen valita, tekeekö se hakemuksen ennen verkkoon pääsyn epäämistä vai sen jälkeen. Jos maakaasualan yritys on evännyt verkkoon pääsyn, hakemus on tehtävä viipymättä. Hakemuksiin on liitettävä kaikki tarvittavat tiedot ongelman laadusta ja laajuudesta sekä maakaasualan yrityksen toteuttamista toimista ongelman ratkaisemiseksi.

Ellei vaihtoehtoisia ratkaisuja ole kohtuullisesti käytettävissä, ja ottaen huomioon 3 kohdan säännökset, jäsenvaltio tai nimetty toimivaltainen viranomaisena voi päättää myöntää poikkeuksen.

2. Jäsenvaltion tai nimetyn toimivaltaisen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava komissiolle poikkeuksen myöntämisestä ja liitettävä mukaan kaikki poikkeusta koskevat asiaankuuluvat tiedot. Nämä tiedot voidaan toimittaa komissiolle koosteena, ja komission on voitava tehdä perusteltu päätös toimitettujen tietojen pohjalta. Komissio voi kahdeksan viikon kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta pyytää kyseistä jäsenvaltiota tai nimettyä toimivaltaista viranomaista muuttamaan päätöstä myöntää poikkeus tai peruuttamaan sen.

Jos kyseinen jäsenvaltio tai nimetty toimivaltainen viranomais ei noudata komission pyyntöä neljän viikon kuluessa, lopullinen päätös tehdään viipymättä 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti.

Komissio pitää kaupallisesti arkaluonteiset tiedot luottamuksellisina.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuista poikkeuksista päätettäessä joko jäsenvaltio tai nimetty toimivaltainen viranomais sekä komissio ottavat huomioon erityisesti seuraavat perusteet:

- a) tavoite toteuttaa kilpailulliset kaasumarkkinat,
- b) tarve täyttää julkisen palvelun velvoitteet ja varmistaa toimitusvarmuus,
- c) maakaasualan yrityksen asema kaasumarkkinoilla ja markkinoiden nykyinen kilpailutilanne,
- d) maakaasualan yritysten ja siirtoyritysten ja vaatimukset täyttävien asiakkaiden taloudellisten ja rahoituksellisten vaikeuksien vakavuus,
- e) kyseisen sopimuksen tai kyseisten sopimusten allekirjoituspäivät ja ehdot, mukaan lukien se, missä määrin niissä on otettu huomioon markkinoilla tapahtuvat muutokset,
- f) pyrkimykset ratkaista ongelma,
- g) se, missä määrin yritys saattoi ota tai maksa -hankintasopimuksen hyväksyessään kohtuudella arvioida, tämän direktiivin säännökset huomioon ottaen, että seurauksena saataisi olla vakavia vaikeuksia,
- h) kyseisen verkon yhteenliittymisen aste muiden verkkojen kanssa ja näiden verkkojen yhteentoimivuus, ja
- i) poikkeuksen myöntämisen vaikutukset tämän direktiivin asianmukaiseen soveltamiseen maakaasun sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan kannalta.

Ennen tämän direktiivin voimaantuloa tehtyjä ota tai maksa -sopimuksia koskevasta poikkeuspyynnöstä tehty päätös ei saisi johtaa siihen, että on mahdotonta löytää taloudellisesti kannattavia vaihtoehtoisia myyntikanavia. Vakavia vaikeuksia ei kuitenkaan katsota olevan silloin, kun maakaasun myynti ei laske alle ota tai maksa -hankintasopimuksen mukaisen vähimmäiskäyttömäärän tai sikäli kuin kyseistä ota tai maksa -hankintasopimusta voidaan mukauttaa tai maakaasualan yritys pystyy löytämään vaihtoehtoisia myyntikanavia.

4. Maakaasualan yritykset, joille ei ole myönnetty 1 kohdassa tarkoitettua poikkeusta, eivät saa evätä tai eivät enää saa evätä verkkoon pääsyä kaasunhankintasopimuksessa hyväksytyjen ota tai maksa -sitoumusten vuoksi. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että VI luvun, eli 18—25 artiklan, asiaa koskevia säännöksiä noudatetaan.

5. Edellä mainittujen säännösten mukaisten poikkeusten on oltava asianmukaisesti perusteltuja. Komissio julkaisee päätöksen *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

6. Komissio antaa viiden vuoden kuluessa tämän direktiivin voimaantulosta arviointikertomuksen tämän artiklan soveltamisesta saaduista kokemuksista, jotta Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat aikanaan harkita, onko tätä artiklaa tarpeen mukauttaa.

28 artikla

Uudet tai eristyneet markkinat

1. Ne jäsenvaltiot, jotka eivät ole suoraan liittyneet minkään muun jäsenvaltion yhteenliitettyyn verkkoon ja joilla on vain yksi pääasiallinen ulkopuolinen maakaasun toimittaja, voivat poiketa tämän direktiivin 4 artiklan, 9 artiklan, 23 artiklan ja/tai 24 artiklan säännöksistä. Toimittajan, jonka markkinaosuus on yli 75 prosenttia, katsotaan olevan pääasiallinen toimittaja. Tämän poikkeuksen voimassaolo lakkaa ilman eri toimenpiteitä siitä hetkestä, kun vähintään yksi näistä edellytyksistä ei enää täyty. Tällaisesta poikkeuksesta on ilmoitettava komissiolle.

2. Jäsenvaltio, joka voidaan määrittellä uudeksi markkina-alueeksi ja jossa tämän direktiivin täytäntöönpano aiheuttaisi merkittäviä ongelmia, voi poiketa tämän direktiivin 4 artiklan, 7 artiklan, 8 artiklan 1 ja 2 kohdan, 9 artiklan, 11 artiklan, 12 artiklan 5 kohdan, 13 artiklan, 17 artiklan, 18 artiklan, 23 artiklan 1 kohdan ja/tai 24 artiklan säännöksistä. Tämän poikkeuksen voimassaolo lakkaa ilman eri toimenpiteitä, kun jäsenvaltiota ei enää voida pitää uutena markkina-alueena. Tällaisesta poikkeuksesta on ilmoitettava komissiolle.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitetun poikkeuksen voimassaolon päättymisajankohtana vaatimukset täyttävien asiakkaiden määrittämisen on johdettava markkinoiden avautumiseen, joka vastaa vähintään 33:a prosenttia maakaasun vuosikulutuksesta kansallisilla kaasumarkkinoilla. Kahden vuoden kuluttua siitä sovelletaan 23 artiklan 1 kohdan b alakohtaa ja kolmen vuoden

kuluttua siitä 23 artiklan 1 kohdan c alakohtaa. Siihen saakka, kunnes 23 artiklan 1 kohdan b alakohtaa sovelletaan, 2 kohdassa tarkoitettujen jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta 18 artiklaa lisäpalveluihin ja tilapäiseen varastointiin, joita tarvitaan kaasuttamista varten ja kaasun toimittamiseksi sen jälkeen siirtoverkkoon.

4. Jos tämän direktiivin täytäntöönpanosta aiheutuisi merkittäviä ongelmia jonkin jäsenvaltion jollakin maantieteellisesti rajatulla alueella, erityisesti siirtoverkkoinfrastruktuurin tai merkittävän jakeluverkkoinfrastruktuurin kehittämisessä, jäsenvaltio voi investointien edistämiseksi hakea komissiolta väliaikaista poikkeusta 4 artiklan, 7 artiklan, 8 artiklan 1 ja 2 kohdan, 9 artiklan, 11 artiklan, 12 artiklan 5 kohdan, 13 artiklan, 17 artiklan, 18 artiklan, 23 artiklan 1 kohdan ja/tai 24 artiklan säännöksistä kyseisen alueen kehittämiseksi.

5. Komissio voi myöntää 4 kohdassa tarkoitetun poikkeuksen ottaen huomioon erityisesti seuraavat kriteerit:

- sellaisen infrastruktuurin luomiseen tarvittavat investoinnit, jonka käyttö ei olisi taloudellista kilpailullisissa markkinaolosuhteissa,
  - tarvittavien investointien määrä ja tuottavuusnäkömät,
  - kyseisellä alueella olevan kaasuverkon koko ja kehitysaste,
  - kyseisten maakaasumarkkinoiden tulevaisuudennäkömät,
  - kyseisen alueen tai seudun maantieteellinen koko ja erityispiirteet sekä sosioekonomiset ja demografiset tekijät.
- a) Muulle kaasuinfrastruktuurille paitsi jakeluinfrastruktuurille poikkeus voidaan myöntää ainoastaan siinä tapauksessa, että alueella ei ole minkäänlaista kaasuverkkoa tai että sellainen on ollut olemassa alle kymmenen vuotta. Väliaikainen poikkeus voi olla voimassa enintään kymmenen vuotta sen jälkeen, kun alueella aletaan ensimmäisen kerran toimittaa kaasua.
- b) Jakeluinfrastruktuurin osalta poikkeus voidaan myöntää enintään 20 vuodeksi siitä ajankohdasta lukien, kun kaasua on alettu toimittaa mainitun verkon kautta kyseisellä alueella.

6. Luxemburg voi poiketa 8 artiklan 3 kohdasta ja 9 artiklasta viiden vuoden ajan 1 päivästä heinäkuuta 2004. Poikkeusta tarkastellaan uudelleen ennen kyseisen viiden vuoden ajanjakson päättymistä, ja mahdollinen päätös poikkeuksen jatkamisesta edelleen viidellä vuodella tehdään 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti. Poikkeuksesta on ilmoitettava komissiolle.

7. Komissio antaa jäsenvaltioille tiedon 4 kohdan mukaisesti tehdyistä hakemuksista ennen päätöksen tekemistä 5 kohdan nojalla, ottaen huomioon luottamuksellisuuden. Kyseinen päätös sekä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen poikkeukset julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

8. Kreikka voi poiketa tämän direktiivin 4, 11, 12, 13, 18, 23 ja/tai 24 artiklasta sellaisissa toimiluvissa määritettyjen maantieteellisten alueiden ja ajanjaksojen osalta, jotka se on myöntänyt ennen 15 päivää maaliskuuta 2002 direktiivin 98/30/EY mukaisesti jakeluverkkojen kehittämistä ja yksinoikeudella tapahtuvaa käyttöä varten tietyillä maantieteellisillä alueilla.

29 artikla

Uudelleentarkastelu

Siinä tapauksessa, että 31 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun kertomuksen päätelmänä komissio toteaa, että jossakin jäsenvaltiossa, jossa verkkoon pääsy on järjestetty tehokkaasti siten, että se mahdollistaa täysin tehokkaan, syrjimättömän ja esteettömän verkkoon pääsyn, tietyt tässä direktiivissä yrityksille asetetut velvoitteet (esimerkiksi jakeluverkonhaltijoiden oikeudellisen eriyttämisen osalta) eivät ole oikeasuhteisia asetettuun tavoitteeseen nähden, tämä jäsenvaltio voi pyytää komissiolta vapautusta kyseisestä vaatimuksesta.

Jäsenvaltion on esitettävä pyyntönsä viipymättä komissiolle kaikkien sellaisten asiaa koskevien tietojen kanssa, jotka ovat tarpeen sen osoittamiseksi, että kertomuksessa todettu tehokas verkkoon pääsy ylläpidetään myös vastedes.

Komissio antaa jäsenvaltion esittämää pyyntöä koskevan lausuntonsa kolmen kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia Euroopan parlamentille ja neuvostolle direktiivin asiaankuuluvien säännösten muuttamisesta. Komissio voi direktiivin muuttamista koskevissa ehdotuksissa ehdottaa jäsenvaltion vapauttamista tietyistä vaatimuksista, jos jäsenvaltio toteuttaa asianmukaisesti yhtä tehokkaita toimenpiteitä.

30 artikla

Komitea

1. Komissiota avustaa komitea.
2. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 3 ja 7 artiklaa ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset.
3. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

31 artikla

Kertomukset

1. Komissio seuraa ja arvioi tämän direktiivin soveltamista ja antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen yleisestä edistymisestä direktiivin voimaantuloa seuraavan ensimmäisen vuoden loppuun mennessä ja sen jälkeen vuosittain. Kertomuksessa käsitellään ainakin seuraavia näkökohtia:

- a) saatu kokemus ja edistyminen täydellisten ja täysin toimivien maakaasun sisämarkkinoiden luomisessa sekä tähän liittyvät jäljellä olevat esteet, mukaan luettuina määräävään markkina-asemaan, markkinoiden keskittymiseen, markkinoiden valtaamiseen tähtäävään tai kilpailua rajoittavaan toimintaan liittyvät näkökohdat,
- b) tämän direktiivin mukaisesti myönnetty poikkeukset, mukaan lukien 13 artiklan 2 kohdassa säädetyn poikkeuksen täytäntöönpano kynnysarvon mahdollista tarkistamista varten,
- c) missä määrin tässä direktiivissä asetettujen, toimintojen eriyttämistä ja tariffeja koskevien vaatimusten avulla on onnistuttu varmistamaan tasapuolinen ja syrjimätön pääsy yhteisön kaasuverkkoon ja yhtäläinen kilpailun taso, sekä maakaasumarkkinoiden avautumisen taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät seuraukset asiakkaille,
- d) sellaisten kysymysten käsittely, jotka liittyvät maakaasuverkon kapasiteettiin ja maakaasun toimitusvarmuuteen yhteisössä ja erityisesti kysynnän ja tarjonnan vallitsevaan ja ennakoituun tasapainoon, ottaen huomioon eri alueiden välinen fyysinen siirtokapasiteetti ja varastoinnin kehittyminen (mukaan lukien kysymys markkinoiden sääntelyn oikeasuhteisuudesta tällä alalla),
- e) erityistä huomiota kiinnitetään jäsenvaltioiden toteuttamiin toimenpiteisiin kysyntähuippujen kattamiseksi ja yhden tai useamman kaasun toimittajan toimitusvajausten hoitamiseksi,
- f) yleinen arvio edistymisestä kahdenvälisissä suhteissa kolmansiin maihin, jotka tuottavat ja vievät tai kuljettavat maakaasua, mukaan luettuina edistyminen markkinoiden yhdentymisessä, kaupassa ja tällaisten kolmansien maiden verkkoon pääsyssä,
- g) mahdollisesti tarvittavat yhdenmukaistamisvaatimukset, jotka eivät liity tämän direktiivin säännöksiin.

Kertomuksessa voidaan tarvittaessa antaa suosituksia ja esittää toimenpiteitä määräävän markkina-aseman ja markkinoiden keskittymisen kielteisten vaikutusten torjumiseksi.

2. Lisäksi 1 kohdassa tarkoitetussa kertomuksessa analysoidaan joka toinen vuosi erilaisia toimenpiteitä, joita jäsenvaltiot ovat toteuttaneet julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi, sekä tarkastellaan näiden toimenpiteiden tehokkuutta ja erityisesti niiden vaikutuksia kaasumarkkinoilla käytävään kilpailuun. Kertomuksessa voidaan tarvittaessa suosittaa toimenpiteitä, joita olisi toteutettava kansallisella tasolla korkeiden julkisen palvelun vaatimusten täyttämiseksi tai joilla pyritään estämään markkinoiden sulkeutuminen.

3. Komissio esittää Euroopan parlamentille ja neuvostolle viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2006 yksityiskohtaisen kertomuksen edistymisestä maakaasun sisämarkkinoiden toteuttamisessa. Kertomuksessa käsitellään erityisesti seuraavia asioita:

- syrjimättömän verkkoon pääsyn toteutuminen,
- tehokas sääntely,
- yhdysputki-infrastruktuurin, kauttakulkuedellytysten ja toimitusvarmuuden kehittyminen yhteisössä,
- missä määrin pienyritykset ja kotitaloudet hyötyvät markkinoiden avautumisen kaikista eduista erityisesti julkisen palvelun vaatimusten osalta,
- missä määrin markkinat ovat käytännössä avoimet tosiasialliselle kilpailulle, mukaan luettuina näkökohdat, jotka liittyvät määräävään markkina-asemaan ja markkinoiden keskittymiseen sekä markkinoiden valtaamiseen tähtäävään tai kilpailua rajoittavaan toimintaan,
- missä määrin asiakkaat todellisuudessa vaihtavat toimittajia ja neuvottelevat tariffeja uudelleen,
- hintakehitys, myös toimitushinnat, suhteessa markkinoiden avautumisen asteeseen,
- onko kolmansilla osapuolilla tosiasiallinen ja syrjimätön maakaasuvarastojen käyttöoikeus silloin, kun se on teknisesti ja/tai taloudellisesti tarpeen tehokkaan verkkoon pääsyn tarjoamiseksi,
- kokemus direktiivin soveltamisesta sen osalta, mikä koskee verkonhaltijoiden tosiasiallista riippumattomuutta vertikaalisesti integroituneissa yrityksissä ja muiden, vaikutukseltaan oikeudellista eriyttämistä vastaavien toimenpiteiden kehittämistä toiminnallisen riippumattomuuden ja kirjanpidollisen eriyttämisen lisäksi.

Komissio tekee tarvittaessa Euroopan parlamentille ja neuvostolle ehdotuksia, etenkin taatakseen julkisen palvelun korkean tason.

Komissio tekee tarvittaessa Euroopan parlamentille ja neuvostolle ehdotuksia, etenkin varmistaakseen jakeluverkonhaltijoiden täydellisen ja tosiasiallisen riippumattomuuden ennen 1 päivää heinäkuuta 2007. Tarvittaessa nämä ehdotukset koskevat kilpailulainsäädännön mukaisesti myös toimenpiteitä, joilla voidaan puuttua määräävään markkina-asemaan ja markkinoiden keskittymiseen sekä markkinoiden valtaamiseen tähtäävään tai kilpailua rajoittavaan toimintaan.

32 artikla

Kumoamiset

1. Kumotaan direktiivi 91/296/ETY 1 päivästä heinäkuuta 2004 alkaen. Tämä ei kuitenkaan vaikuta direktiivin 91/296/ETY 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti tehtyihin sopimuksiin, jotka ovat edelleen voimassa ja jotka edelleen pannaan täytäntöön mainitun direktiivin edellytysten mukaisesti.

2. Kumotaan direktiivi 98/30/EY 1 päivästä heinäkuuta 2004 alkaen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioiden velvoitteita noudattaa määräaikoja mainitun direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä ja soveltamiseksi. Viittaukset kumottuun direktiiviin on käsitettävä viittauksiksi tähän direktiiviin, ja niitä luettaessa on käytettävä liitteessä B olevaa vastaavuustaulukkoa.

33 artikla

Täytäntöönpano

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset

voimaan viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2004. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltiot voivat lykätä 13 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanoa 1 päivään heinäkuuta 2007, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen vaatimusten noudattamista.

3. Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin, tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

34 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

35 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 26 päivänä kesäkuuta 2003.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

P. COX

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. TSOCHATZOPOULOS

LIITE A

Kuluttajansuojatoimenpiteet

Rajoittamatta kuluttajansuojaa koskevien yhteisön sääntöjen ja erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY 15 ⁽¹⁾ ja neuvoston direktiivin 93/13/EY ⁽²⁾ soveltamista, 3 artiklassa tarkoitetuilla toimenpiteillä on määrä varmistaa, että:

- a) asiakkailla on oikeus tehdä kaasun palveluntarjoajansa kanssa sopimus, jossa eritellään seuraavat tiedot:
- palveluntarjoajan nimi ja osoite
  - tarjotut palvelut, tarjottujen palvelujen laatu sekä perusliittymän toimitusaika
  - tarjotut ylläpitopalvelutyypit, jos niitä on tarjolla
  - menetelmät, joiden avulla voi saada ajantasaisia tietoja kaikista sovellettavista tariffeista ja ylläpitomaksuista
  - sopimuksen kesto sekä palvelujen ja sopimuksen uusimiseen ja päättämiseen sovellettavat ehdot, mahdollinen irtisanomisoikeus
  - mahdolliset korvaukset ja hyvitysmenettelyt, joita sovelletaan, jos sovittua palvelun laatua ei saavuteta, ja
  - menetelmä, jonka avulla aloitetaan f kohdan mukainen riitojenratkaisumenettely;
- Ehtojen on oltava oikeudenmukaiset, ja niiden on oltava etukäteen tiedossa. Kyseiset tiedot on joka tapauksessa annettava ennen sopimuksen tekemistä tai vahvistamista. Jos sopimuksia tehdään kolmannen osapuolen välityksellä, edellä mainitut tiedot on silloinkin annettava ennen sopimuksen tekemistä;
- b) asiakkaille annetaan ajoissa tieto kaikista sopimusehtojen muuttamista koskevista aikomuksista ja kerrotaan heidän oikeudestaan sanoutua irti sopimuksesta saadessaan tietää ehtojen muuttuvan. Palveluntarjoajien on ilmoitettava maksujen korotukset tilaajilleen suoraan asianmukaisena ajankohtana, kuitenkin viimeistään yhden tavanomaisen laskutuskauden kuluessa siitä, kun korotukset tulevat voimaan. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että asiakkaat voivat vapaasti sanoutua irti sopimuksista, jos ne eivät hyväksy uusia sopimusehtoja, joista kaasun palveluntarjoaja on niille ilmoittanut,
- c) asiakkaat saavat selkeät tiedot liittymisiin sekä kaasupalvelujen käyttöön sovellettavista hinnoista ja tariffeista sekä niitä koskevien sopimusten vakioehdoista,
- d) asiakkaat voivat valita useista eri maksumenetelmistä. Ehtojen ja edellytysten mahdollisten erojen on heijastettava erilaisista maksumenetelmistä toimittajalle johtuvia kuluja. Yleisten ehtojen ja edellytysten on oltava oikeudenmukaisia ja avoimia. Ne on esitettävä selvällä ja ymmärrettävällä tavalla. Asiakkaita on suojeltava epäoikeudenmukaisilta tai harhaanjohtavilta myyntimenetelmiltä,
- e) asiakkaita ei veloiteta toimittajan vaihtamisesta,
- f) asiakkaiden käytettävissä on avoimia, yksinkertaisia ja kohtuuhintaisia menettelyjä heidän valitustensa käsittelyä varten. Kyseisten menettelyjen avulla on mahdollista ratkaista riidat oikeudenmukaisesti ja nopeasti, ja tarvittaessa voidaan soveltaa korvaus- ja/tai hyvitysjärjestelmää. Riitojenratkaisumenettelyissä olisi noudatettava mahdollisuuksien mukaan komission suosituksen 98/257/EY ⁽³⁾ periaatteita,
- g) asiakkaille, jotka on liitetty kaasuverkkoon, ilmoitetaan heidän oikeudestaan saada sovellettavan kansallisen lainsäädännön perusteella käyttöönsä määrätynlaatuista maakaasua kohtuullisilla hinnoilla.

⁽¹⁾ EYVL L 144, 4.6.1997, s. 19.

⁽²⁾ EYVL L 95, 21.4.1993, s. 29.

⁽³⁾ EYVL L 115, 17.4.1998, s. 31.

LIITE B

Vastaavuustaulukko

Direktiivi 98/30/EY	Tämä direktiivi	
1 artikla	1 artikla	Soveltamisala
2 artikla	2 artikla	Määritelmät
3 artikla	3 artikla	Julkisen palvelun velvoitteet ja kuluttajansuoja
4 artikla	4 artikla	Lupamenettely
—	5 artikla	Toimitusvarmuuden seuranta
5 artikla	6 artikla	Tekniset säännöt
6 artikla	7 artikla	Siirtoverkonhaltijoiden nimeäminen
7 artikla	8 artikla	Siirtoverkonhaltijoiden tehtävät
—	9 artikla	Siirtoverkonhaltijoiden toimintojen eriyttäminen
8 artikla	10 artikla	Luottamuksellisuus siirtoverkonhaltioiden osalta
9 artiklan 1 kohta	11 artikla	Jakeluverkonhaltijan nimeäminen
10 artikla	12 artikla	Jakeluverkonhaltijoiden tehtävät
—	13 artikla	Jakeluverkonhaltijoiden toimintojen eriyttäminen
11 artikla	14 artikla	Luottamuksellisuus jakeluverkonhaltioiden osalta
—	15 artikla	Yhdistetty siirto- ja jakeluverkonhaltija
12 artikla	16 artikla	Oikeus tutustua tileihin
13 artikla	17 artikla	Tilien eriyttäminen
14—16 artikla	18 artikla	Kolmannen osapuolen pääsy verkkoon
—	19 artikla	Varastojen käyttöoikeus
23 artikla	20 artikla	Tuotantovaiheen putkistojen käyttöoikeus
17 artikla	21 artikla	Pääsyn epääminen
—	22 artikla	Uusi infrastruktuuri
18 ja 19 artikla	23 artikla	Markkinoiden avaaminen ja vastavuoroisuus
20 artikla	24 artikla	Erilliset linjat
21 artiklan 2—3 kohta ja 22 artikla	25 artikla	Säätelyviranomaiset
24 artikla	26 artikla	Varotoimenpiteet
25 artikla	27 artikla	Ota tai maksa -sitoumuksia koskevat poikkeukset
26 artikla	28 artikla	Uudet ja eristyneet markkinat
—	29 artikla	Uudelleentarkastelu
—	30 artikla	Komitea

Direktiivi 98/30/EY	Tämä direktiivi	
27 ja 28 artikla	31 artikla	Kertomukset
—	32 artikla	Kumoamiset
29 artikla	33 artikla	Täytäntöönpano
30 artikla	34 artikla	Voimaantulo
31 artikla	35 artikla	Osoitus
	Liite A	Kuluttajansuojatoimenpiteet